

22. ročník

1990

2

OBSAH

Na skále, nebo na písku?

Kdy přijde Kristus?

O biblí

Vyčerpání země

Bojte se Boha... ★ Štěstí

Živá voda ★ Věčný život

Ježíšova moc a síla

Pitcairn — ráj na zemi?

Příprava na stáří

Co možná nevíte o krvi

Neriešitelné riešitelným

Abeceda

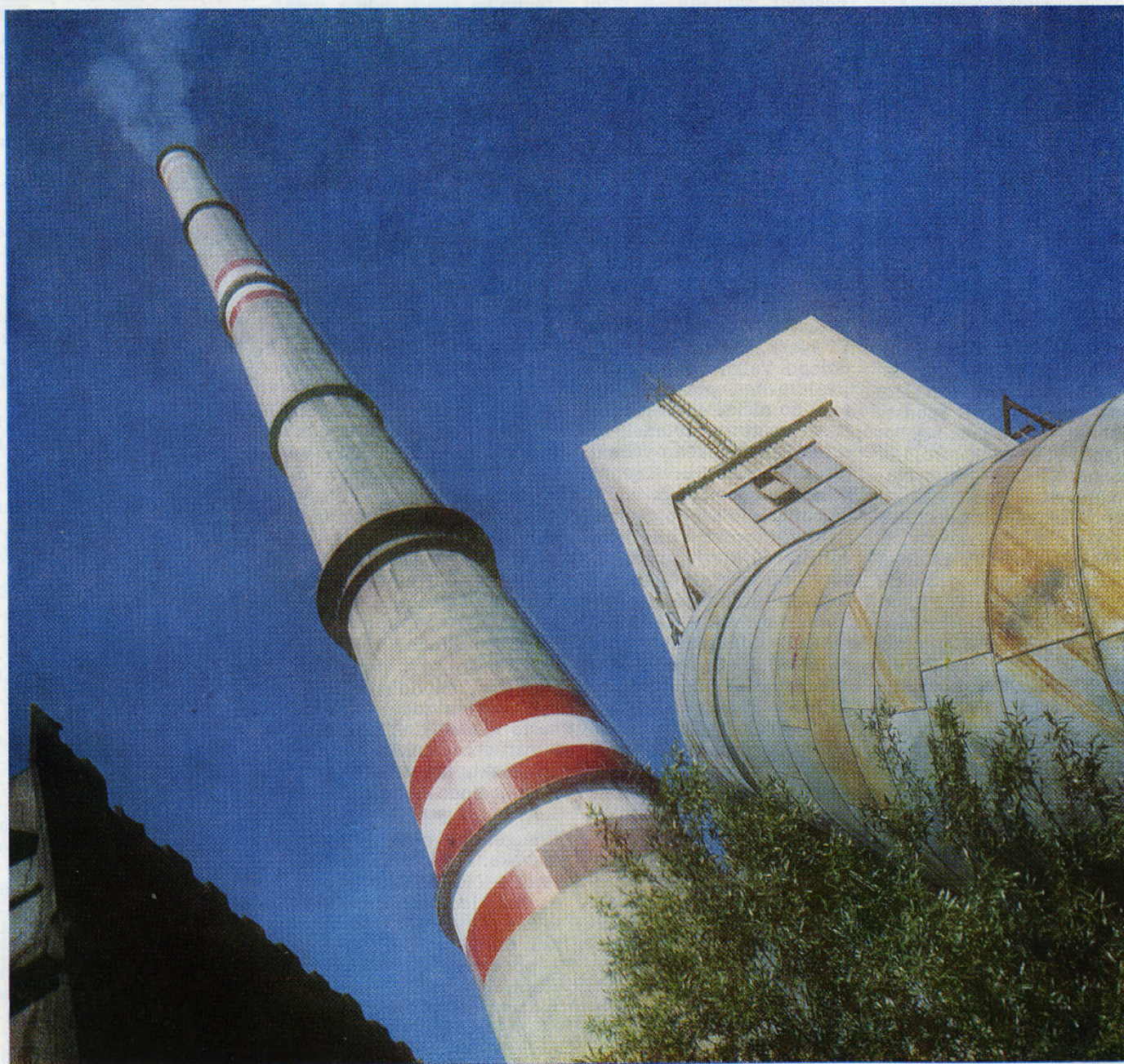
Téměř dospělým

Tygr v nás

Epištola neznámému

Pro nejmenší čtenáře

ZNAMENÍ DOBY

Prostředí, ve kterém žijeme, určují také moderní vynálezy. Ty opět ovlivňují kulturu, pohled na svět, a tak dohromady tvoří to, co nazýváme civilizací. Naši civilizaci určuje v rozhodující míře technika se spoustou často převratných vynálezů, z nichž některé mimořádně ulehčují náš život. Dnes si snad už ani nedovedeme představit život bez vodovodu, kanalizace, plynu, elektřiny, žehličky, sporáku, ledničky, rádia, televize či hodinek nebo dopravních prostředků.

Do určité míry se stalo symbolem moderního člověka auto. Je pravda, že v řadě zemí je téměř nezbytné, ale v našem zeměpisném prostoru se stalo symbolem „blahobytu“ — znakem dosažení určitého civilizačního stupně (před třiceti lety to byl u nás, pokud si ještě pamatují, motocykl). Auto je dobrým příkladem k zamyšlení. Továrny chrlí nová auta, ale stále je jich nedostatek (fronty a pořadníky to dokazují). Auta potřebují garáže, parkoviště, servisy, opravy, prodejny náhradních dílů, nové a modernější silnice, jejich údržbu, další pracovníky dopravního oddělení VB...

Prostě vzniklý stroj na sebe nutně váže řadu dalších vazeb, které jsou nezbytné k jeho provozu. Moderní továrny chrlí spousty dokonalých (či méně dokonalých) součástí, strojů či automatů, které spoluvytvářejí prostředí, ve kterém žijeme. (Nezmiňuji se vůbec o jednotlivých odvětvích — zvláště o kybernetice, elektrotechnice, úžasných procesech miniaturizace v řadě oborů...) Jsme zavaleni moderní technikou a chtěli bychom se s ní každý musíme nějak vypořádat. Obklopuje nás na každém kroku.

Dnešní technická civilizace učí člověka technicky myslet, být věcný, pokud možno vyloučit z rozhodování city a humanitní úvahy. Vše buď funguje, nebo ne. City s tím nemají nic společného.

Stojí-li člověk u pásu nebo kontroluje-li určitý úkon, připadá si často také jako stroj. Stává se kolečkem, které je potřebné k výkonu určitých úkonů. Ale v podstatě je jedno, ja-

člověk a technika

ký je to člověk, pokud je zručný, zdatný či silný. Může být bez problémů nahrazen jiným člověkem. Člověk jako kolečko, člověk jako stroj. Vede to k odcizení a k odosobnění. Člověk si nakonec připadá zbytečný. Často je místo něj možné postavit náhradu — stroj. A tak je přirozené, že naše doba vymyslela náhradníky — roboty. A nepíše se o nich jen v science fiction, stávají se skutečností.

A. Huxley napsal, že civilizace založená na technice by udusila svobodný život jedinců, národů, kulturních i náboženských společností. Technika nejen umenšuje následky přírodních katastrof, ale žel také zvětšuje nebezpečí kulturních katastrof. Technika spoutává blesk, ale nahrazuje ho dělem. Velké vynálezy nejen člověku pomáhají, ale také ho ničí. Denně vzrůstá počet obětí aut, letadel, železnic, elektrického vedení, továrních strojů... Technika sice dopomáhá k vnějšně bohatému a „šťastnému“ životu člověka, ale jeho vnitřní život je většinou ubohý a prázdný. Rychlá doprava a snadné dorozumívání by měly sblížovat, zatímco lidé mají k sobě stále dál. Stroje vedou k jednostranné činnosti, vyprchává radost z tvůrčí práce. Proto zmechanizovaný člověk prchá před technickou civilizací a hledá chvíle samoty a oddechu v přírodě mimo shon a ruch velkoměsta.

Moderní vývoj techniky je sice uskutečňováním utopických vizí minulosti, ale technika je také často ničitelkou přírodních i uměleckých krás. Myslím na kouř z továrních komínů, otravy říčních vod, pustošení lesů, hubení živočichů... Místo kvality se

často dostává na první místo kvantita.

Bída současného světa není v rozmachu techniky, ale v tom, že současně s technickým pokrokem se neprojevuje i mravní pokrok lidstva (D. Pecka). Vše záleží na tom, k čemu technika slouží, zda k dobru, či zlu. Chvat, shon a neklid technického věku pomáhá modernímu člověku k útěku před Bohem — útěku do vnějškovosti, vzdělnosti, do sebezapomnění. Potřeba stále nových zábav, rozptýlení, sebeohlušování, nasycování smyslů (zde velmi dobře slouží hudba, film, rozhlas, televize) — to je i útěk před sebou.

Středověký mnich pracoval na sobě, zatímco technik na věcech mimo sebe, takže vnější věci ho často pohlcují a na sebe zapomíná. A v celém tom moderním hemžení si člověk často připadá jako číslo ve statistice, kolečko dobře či špatně fungujícího stroje nebo snad v lepším případě jedinec ztracený v davu. A právě v situaci, kdy dochází k odosobnění člověka, kdy si člověk často připadá zbytečný, jako ten, kdo nehraje vůbec žádnou roli — a to i tehdy, když se snažil žít jako individualita — a smrt se mu zdá tečkou na cestě k anonymitě, nedůležitosti a zapomnění, si klade otázku: Má vůbec člověk jako jedinec cenu?

Z bible k nám zaznívá evangelium o jedinečnosti člověka. Písmo říká, že Bůh stvořil člověka ke svému obrazu. Jedinečnost záleží v tom, že člověk byl stvořen jako svobodná bytost — podobný Bohu. Svobodně přemýšlí a jedná. Ale jedinečnost záleží také v tom, že byl stvořen jako odpovědný tvor — vůči Bohu,

vůči lidem kolem sebe i vůči sobě. Také v tom však záleží jedinečnost člověka, že Ježíš Kristus přišel za ním na zem, aby ho našel a zemřel za něj.

Člověk jako „kolečko“ přebírá „mravy“ stroje či systému, kterému slouží; člověk jako součást masy je ovládán mravy jiných, ale člověk jako Boží stvoření je jedinečný, neopakovatelný, mimořádný. Bůh to tak chtěl. Je osobností. Tak vidí Bůh člověka. Ale jen na člověku záleží, zda dovolí, aby Bůh rozvinul schopnosti a dary, které mu dává, aby se stal jedinečným.

Když chodil po této zemi Ježíš, oslovoval lidi jako jedince. Nezáleželo mu na tom, jakou měl kdo pověst. Tak třeba Zacheus. Právě s tím vyděračem navázal Pán osobní vztah, a vůbec mu nevadilo, že se lidé horší. A jednou jim dokonce řekl, že v nebi je víc radosti nad jedním takovým hříšníkem, který činí pokání, než nad 99 spravedlivými (Luk 15,7).

Bůh hodnotí a oslovuje každého jako jedince. Přijímá každého jako jedinečnou osobnost — a právě jeho vztah k nám z nás činí lidi hodnotné a důležité. Přijmeme-li jej, nemusíme se bát ani smrti, protože nás v Ježíši Kristu zachránil. Všichni, kteří věří v Boha, budou věčně žít (Jan 5,4). Jedinečnost člověka vlastně záleží na jeho osobním vztahu k Bohu především, ale i k jiným lidem a k sobě. Jen tehdy, když jsme bráni vážně, můžeme se naše osobnost plně rozvinout. Jde o to, aby člověk zůstal sám svůj, a přece Boží. Jsme jedineční svými city a vlastnostmi, svými přáními, nadějemi i úzkostmi. Ve vzájemném společenství mohou naše schopnosti růst, naše vztahy budou hlubší. Tak můžeme i uprostřed odosobnělého, technického světa prožívat jedinečnost své osoby, svého vztahu ke světu i svého života. V životě můžeme mít sice občas pocit, že jsme jen číslem nebo kolečkem, které mizí v anonymitě, ale smíme si být jisti: **U Boha má naše individualita hodnotu věčnosti.**

LS

vystoupil na horu...posadil se...otevřel ústa a učil je

„A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoběn rozváznému muži, který postavil svůj dům na skále. Tu spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a vrhly se na ten dům; ale nepadl, neboť měl základy na skále. Ale každý, kdo slyší tato má slova a neplní je, bude podoběn muži bláznivému, který postavil svůj dům na písku. A spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a obořily se na ten dům; a padl, a jeho pád byl veliký.“

(Mat 7,24-27)

Pán Ježíš shrnul své kázání v tzv. Kázání na hoře. Tehdejší izraelskou společnost svazovaly zvláště v mezilidských vztazích tvrdé zákony a nařízení. Kristus přišel, aby dal člověku svobodu k samostatnému rozhodování podle zásady: „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi.“ (Mat 7,12) Na závěr svého horského kázání připojil podobnoství o muži, který stavěl na skále, a jiném, který stavěl na písku.

Co měli ti dva stavitelé společného? Oba stavěli, měli plány do budoucnosti, dost materiálu, oba stavbu dokončili. Teprve výsledek ukázal, že je mezi nimi podstatný rozdíl.

Jak stavěl rozvázný stavitel? Lukáš píše, že kopal „hluboko“. Jak se asi šibalsky usmíval stavitel, který stavěl na písku, když mu stavba rychle přibývala, zatímco ten druhý ještě nebyl hotov se základy. Jistě byl rád, že si vybral tak dobrý a pohodlný terén ke stavbě. Nač se dít ve skále. Moudrý stavitel těžce dopravoval materiál do vrchu na skálu, zatímco ten druhý si v duchu říkal: proč se namáhat, vždyť mi to takhle stačí. Stavím přece pro sebe, po mně ať přijde třeba potopa.

Moudrý stavitel počítal s budoucností. Nebyl lehkomyšlný. Řekl si: Ať přijde povodeň nebo ne, jistota je jistota. I on se díval na řeku, která tekla kolem skály, a viděl, že břehy jsou vysoké a že se tak snadno z břehů nevyleje. Ale co když přijdou nepředvídané dlouhotrvající deště nebo dokonce průtrž mračen? Stavěl proto

raději na skále, třebaže mu to šlo pomalu a těžce.

Pán Ježíš končil horské kázání podobnostvím o dvou stavitelích záměrně. Chtěl tím říct něco důležitého o poslušnosti, o pravém a falešném naslouchání. Pravé naslouchání vede k skutečným činům, ke konkrétnímu jednání, k opravdovému následování. Nepravé k zdánlivému konání, k něčemu, co se jeví jako zdánlivě dobré, ale ve skutečnosti nestojí za nic. Pán Ježíš nám chce říci: Rozhodující je, na čem kdo staví, pro co člověk žije. Podobnoství říká, že máme stavět na skále. Apoštol Pavel to pěkně vystihl, když řekl, že tou skálou je Kristus. Píše: „Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus.“ (1 Kor 3,11) I my, lidé 20. století, chceme-li obstát v životě dnes, ale i v neznámé budoucnosti, musíme stavět svůj život na Ježíši Kristu, na jeho učení a zásadách — na tom, co je pevné, neměnné, věky ověřené.

Vraťme se k domu postavenému na písku. Co představuje? Je to symbol pomíjitelnosti, zániku — všeho, co nemá trvalý základ. Je to všechno, co hyne, co časem ztrácí hodnotu a význam. Vhodně to vystihuje výrok: „Pomine a zanikne krása těla, nic ti nedá svět za věrnost jeho způsobům i módě, zmizí bohatství, zajde sláva, odejde síla a pozbude významu sebevětší titul a postavení. Ale ten, kdo plní Boží vůli, zůstává na věky.“

O zatěžkávací zkoušce, která přišla

na oba domy, se v bibli říká: „Spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice.“ I v našem životě přicházejí různé zkoušky. Teprve v nich se ukáže, jak jsme stavěli. Společně-li na Pána Ježíše Krista, je-li On tou skálou, na které stavíme svůj život, nepadneme, ale obstojíme. Vydržíme, ať se děje cokoliv.

Co zasáhla povodeň? Kam až dosahovala voda? Zřejmě až k domu na skále, ale nepohnula s ním. Jak byl šťastný stavitel, který tolik dbal na dobrý základ, vždyť proto jeho dům obstál.

A co dům na písku? Co se s ním stalo, když přišla povodeň? Kde asi skončil jeho majitel? Katastrofa přišla tak znenadání, že bylo zřejmě pozdě na záchranu. Pán Ježíš nás vyzývá k prověrce základů našeho života. Na čem je naše stavba postavena? Odolá i náporu životních těžkostí a zkoušek?

Poselství je jasné. Pán Ježíš nás varuje, abychom nebyli jen posluchači jeho slova, ale i činitelé. Rozhodující je, na čem stavíme, pro co žijeme? Žijeme jen pro zdánlivé hodnoty, nebo pro trvalé? Každý den se vlastně rozhodujeme a každý den stavíme. Budoucnost jasně ukáže, jaký smysl měla stavba našeho života. Nestačí slyšet, ale podle toho také žít. Vyjít na cestu následování a jít po ní s Ježíšem Kristem. On je základem našeho života. Kdo věří v Ježíše Krista a řídí se jeho zásadami, nemusí se ničeho bát.

KAREL ŠPINAR

Žijeme v době, o které Kristus mluvil jako o době konce. Co nás opravňuje k tomuto tvrzení? Dnes už ani není třeba velké víry k tomu, abychom přiznali, že naši civilizaci už nezbývá mnoho času. Mnozí odborníci otevřeně přiznávají, že život na této zemi a podmínky pro jeho existenci jsou tak ohroženy, že celkové katastrofě nebo zániku našeho světa lze sotva zabránit. Avšak křesťany, kteří se orientují podle bible, všechny tyto skutečnosti nevedou k beznaději. Ujistí je naopak, že Kristus se už brzy vrátí na tuto planetu a vytvoří nové krásné podmínky pro lidský život.

Růst obyvatelstva

Následující čísla ukazují, v jakém rozsahu se rozmnožilo obyvatelstvo světa; jak často se od Kristova narození zdvojnásobil počet obyvatel zeměkoule.

1. n. l.	250 miliónů
1700	625 miliónů
1850	1,1 miliarda
1950	2,5 miliardy
1985	4,8 miliardy
2000	8,3 miliardy (odhad)

Je naprosto jasné, že chce-li lidstvo přežít, není možné, aby nadále rostlo tímto tempem. Sociologové se již dnes dívají s velkou obavou na přelidněné oblasti. Hovoří o hladu, nezaměstnanosti, narušeném životním prostředí, oslabeném hospodářství a zločinnosti. Statistika by mohla nést nadpis: Bez kontroly. Nikdy nežilo na světě tolik lidí, aby tím byla ohrožena existence celého lidstva jako dnes.

Města

V roce 1960 bylo na celém světě 109 velkoměst s více než 1 miliónem obyvatel. Tento počet se mezitím zdvojnásobil. V roce 1990 dosáhne přinejmenším 250 měst více než 1 miliónu obyvatel. Demografové odhadují, že kolem roku 2000 bude žít ve městech většina obyvatel naší planety. Trend posledních let směřuje ke stále mohutnějším aglomeracím se vzrůstající koncentrací lidí. V roce 1950 byl celkový počet obyvatel „obřích měst“ — tedy měst s více než 5 milióny obyvatel — 47 miliónů. V roce 1980 již byla tato obrovská města domovem pro více než 250 miliónů obyvatel. Podle expertů bude kolem roku 2000 bydlet v těchto obřích městech asi 650 miliónů obyvatel. Na přelomu století bude zřejmě největším městem světa Mexiko s více než 30 milióny obyvatel.

Žel, stále větší počet těchto velkoměst se nachází v zemích třetího světa. Více než šedesát procent obyvatel třetího světa bydlí v barácích a chatrích. Tyto „SLUMS“ jsou bez elektřiny, bez vodovodní a kanalizační sítě a zdravotnických zařízení. Vládne zde hlad, ze všeho číší bída a beznaděj. Odborníci hovoří o tom, že se hrůzné podmínky těchto měst ještě prohloubí. Sociologové říkají, že konflikty mezi chudými a bohatými, obyvatelstvem a policií, barevnými a bílými učiní na konci tohoto století z velkoměst bitevní pole.

Pokrok

Chceme-li znázornit celkové vědecké lidstva a přijmeme rok 1800 jako výchozí, pak k zdvojnásobení vědeckého došlo o 100 let později, tedy v roce 1900. Další zdvojnásobení znalostí člověka trvalo 50 let. Potom již jen 10 let a nakonec pouhých 6 let, ve kterých se opět zdvojnásobilo vědecké lidstvo. Přibližně tímto úžasným tempem to jde stále kupředu. Devadesát procent všeho, co dnes známe, bylo pro předchozí generaci zcela neznámé.

Ačkoli cholera, tuberkulóza a mnoho závažných nemocí minulosti již není metlou lidstva, člověk se postavil na Měsíc a lidé si kupují pro svou soukromou potřebu osobní počítače, přesto základní problémy člověka a lidstva pokrok zdaleka nevyřešil. Naše země je přelidněná, „zašpiněná“ a nejsme schopni si ani zajistit dostatek čistého vzduchu (k tomu připočítáme hrůzné nebezpečí ozónové díry), vody (katastrofální stav moří) a potravin (většinou také kvalitou nevyhovujících). A to ani nemluvíme o nezaměstnanosti a mnoha dalších problémech. Když zvážíme, že denně vymře (obrazně řečeno) jedno město hladem a šedesát pět procent světového obyvatelstva je podvyživeno, nutně si klademe otázku, jak tomu vlastně s pokrokem lidstva je.

Rodina a společenost

„Rodina je základem společnosti,“ říkalo se po dlouhá léta. Ale zdá se, že už to neplatí — vždyť rodiny dnes nedrží pohromadě. Rozvodové statistiky jsou dobře známy a poměry v rodinách jsou ještě mnohem horší. Nemusíme to rozvádět, vidíme to všude kolem sebe. Nejhorší jsou následky — rozvrácená manželství, děti žijící někdy v hrozných poměrech, citově ochuzené a strádající, z nichž pak často rostou všelijak „pokřivení“ jedinci. Lidské utrpení, které se váže na tuto oblast, je nesmírné a důsledky tohoto stavu se často stávají příčinami společenských konfliktů.

Žel, množství vědomostí, stále zvětšující se informační základna a pokrok vědy a techniky nepomohly k tomu, aby se prohloubila mravní odpovědnost lidstva. Lidé často ztrácejí pocit odpovědnosti a vše podřizují touze po osobním prospěchu. Neláska, bezohlednost ve vztazích a egoismus určují život mnoha jedinců a žel, i celých společenských systémů.

Nukleární zbraně

Atomové století začalo před více než čtyřiceti lety. Supervelmoci spravují společně přes 50 000 atomových zbraní celkem s více než třinácti miliónkrát větší silou, než byla hirošimská bomba. Např. jediná ponorka Poseidon, která nemá ani dvě procenta atomových zbraní Spojených států, by mohla zlikvidovat každé střední či velké město Sovětského svazu. A kromě obou supervelmocí patří ještě

KDY PŘIJDE KRISTUS ?

k „atomovému klubu“ řada menších zemí a jiné mají předpoklady, aby se v případě nouze velmi rychle atomově vybavily.

Naděje

I při velmi střízlivém odhadu budoucnosti je pohled vpřed nejistý a budoucnost ohrožená. I když vědci a politikové usilují o bezpečnost naší planety a zajištění jisté a spokojené budoucnosti a dělají jistě co je v jejich silách, nutno otevřeně přiznat, že mnozí národohospodáři, ekologové i státníci a prognostikové mluví o budoucnosti velmi černě.

Písmo nás vede k tomu, abychom nepropadli malomyslnosti. Je správné, že sledujeme dobu, ve které žijeme. Události dneška si však smíme ve světle Písma vyložit jako příznaky blížící se lepší budoucnosti, která leží před námi. Proto nám zní i do těch nejpesimističtějších výhledů některých futurologů tak radostně Kristovo slovo: „Přijdu brzy.“ (Zj 22,20)

Tento svět má naději. Tou nadějí je Ježíš Kristus, ten ukřižovaný, který zemřel, byl pohřben a vstal z mrtvých. Boží království začíná tam, kde je Kristus. Kristus může dát každému do srdce již dnes pokoj. Kristus mění každou situaci a řeší každé zoufalství. On je zárukou budoucnosti.

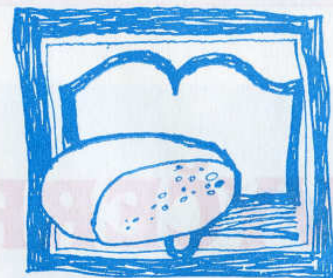
Bůh si přeje, aby člověk mohl žít šťastně, smysluplně, v pokoji, zdravý v kruhu svých drahých a — věčně. A to je Boží výhled a naděje pro každého z nás.

Boží pohled

Bible nás ujišťuje, že Bůh má vše ve svých rukou. Vždyť podle jeho slova je dnes evangelium o Božím království hlásáno téměř po celém světě. Na základě biblických proroctví můžeme z textů Písma vyvodit, že příští nejdůležitější událostí v běhu dějin bude slavný druhý příchod Ježíše Krista. A proto, přes smutné výhledy futurologů neočekáváme konec světa, jako mnozí proroci beznaděje, očekáváme přícházejícího Pána, který zřídí své království pokoje, radosti a slávy. Zamysleme-li se nad proročnými výroky bible a srovnáme-li je se skutečností, dojdeme k závěru, že žijeme v poslední fázi dějin. Smíme tedy na základě Písma věřit, že Ježíš Kristus přijde brzy. LUDĚK SVRČEK

... aby se bible
stala

VODOU ŽIVOTA

Je všeobecně známou skutečností, že bible je nejrozšířenější knihou na světě. Nechybí téměř v žádné knihovně a mnohdy se jí dostává přední místo. A přece mne napadá důležitá otázka: Mají z ní ty milióny majitelů skutečný užitek? Je pro ně pravdou, světle, slovem života? Vždyť „veškeré Písmo... je dobré k učení, k u-svědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu.“ (2 Tim 3,16-17)

Je to jako se studnou. — Líbí se mi přirovnání bible ke studni. Tak, jako ke studni s dobrou vodou přicházejí lidé po staletí a nikdo neřekne, že už ji nepotřebuje, jako člověk po celý život s užitekem čerpá ze studny čistou a občerstvující vodu, tak i bible si lidé vážili ve všech dobách a dodnes je živá a aktuální. — Představte si žízňivého poutníka, který s touhou a nadějí spěchá ke studni. V hloubce se leskne hladina chladné vody, ale — jaká smůla — vědro je utržené a není čím vodu vytáhnout. Životodárná voda je téměř na dosah ruky, a přesto poutníka neobčerství.

Tak to může být i s naší biblí. Snad ji máme v knihovně nebo dokonce na stole, možná, že ji občas i otevřeme a něco si přečteme, a přesto z ní nemusíme získat to nejpodstatnější: Boží pokoj, sílu a věčný život. S podobným případem se setkáváme také ve

vzpomínkách na Kristovu dobu. Pán Ježíš řekl na adresu saduceů, kteří se chlubili svou perfektní znalostí bible: „Mylíte se, neznáte Písmo ani moc Boží.“ (Mat 22,29)

Jak tedy máme číst biblí, aby k nám živě promlouvala a byla pro nás „vodou života“? Vezměme si příklad z křesťanů v Beroji, které autor biblické knihy Skutky apoštolů chválí, že „**přijali evangelium s velikou dychtivostí a každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel.**“ (Sk 17,11)

Předně, berojští křesťané „**přijali evangelium s velkou dychtivostí.**“ Jinými slovy, měli správný přístup k Písmu. Když bereme do rukou biblí, měli bychom mít na paměti, že otevíráme knihu, jejímž autorem je sám Bůh. „Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha...“ (2 Tim 3,16) Přistupujme tedy k biblí s úctou, bez předsudků a s ochotou nechat se poučit. Čtěme ji tak, jako by byla psána právě nám. Četl jsem o jednom notáři, který den za dnem pročítal různé smlouvy a závěti. Přistupoval ke své práci profesionálně, bez zvláštního zaujetí. Až jednou vzal do rukou úřední spis, který ho po chvíli neobyčejně zaujal. Proč? Protože to byla závěť, ve které našel své vlastní jméno. Někdy vzdálený příbuzný si vzpomněl i na něj. Notář měl po jedinou zcela jiný přístup k této závěti než ke stovkám před-

chozích, protože se týkala jeho samého. Čtěme i my biblí — odkaz našeho Stvořitele — s otázkou: Pane Bože, co mi chceš dnes říci? Čím mě potěšíš a jak mě napomeněš? Tak bible začne být živou a praktickou knihou.

Dále o křesťanech v Beroji čteme, že „**každý den zkoumali v Písmu.**“ Tak jako několikrát denně usedáme k jídlu, aby naše tělo zůstalo zdravé a silné, tak je třeba denně sytit duchovním pokrmem i naši duši: Evangelista Moody svým posluchačům radil: „Věnuj nejméně patnáct minut denně studiu a rozjímání. Ten krátký čas bude mít velké výsledky a nebudeš toho litovat.“ Všimněte si, že o Berojských apoštolů nepíše, že každý den jen četli Písmo. Bible se nedá číst jako román, ale musí se zkoumat, studovat, promýšlet. Nejde ani tak o to, jaké množství veršů nebo kapitol přečteme, ale spíše o to, do jaké hloubky pronikne.

Berojští zkoumali v Písmu, „**zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel.**“ První křesťané se nespokojili jen s tím, co slyšeli od apoštolů a kazatelů, ale sami si v Písmu ověřovali správnost výkladu. Každý den samostatně studovali biblí. Tak jako dítě se postupem času naučí samo jíst, tak i každý křesťan má mít svou biblí a z ní každodenně přijímat duchovní potravu. Pak se může zdravě duchovně vyvíjet a růst.

MILAN HLOUCH

Život s biblí je nebezpečný

V naší vlasti, právě tak jako v řadě jiných zemí, je na krabičce cigaret, které si mohou lidé koupit, napsáno: Kouření škodí zdraví. Slavný profesor Nového zákona na Harvardské univerzitě, dr. K. Stendhal, jednou prohlásil, že také na biblí by mělo být napsáno, že je nebezpečná pro lidské zdraví. Tak jako zmíněný pokyn na balíčku cigaret vlastně od kouření neodrazuje, domnívá se dr. Stendhal, že by snad lidé četli biblí mnohem víc, kdyby byla označena varovnou nálepkou, kdyby byla „zakázaným ovocem“.

Přesto je bible pro lidi opravdu nebezpečná. Její nebezpečnost záleží v tom, že člověk může prožít pocit ohrožení dosavadní existence. Proto se mnozí vědomě rozhodli jít jí raději záměrně z cesty. Bible totiž není žád-

ný obyčejný náboženský spis, u kterého se můžeme svobodně rozhodnout, zda ho budeme číst nebo ne. Je to živé Boží slovo. Obsahuje slova živého Boha určená nám, lidem. „Boží slovo je živé, průbojné i ostré jako nabroušený dvojsečný meč. Proniká naši osobnost a ducha, naše pohnutky a okolnosti, ve kterých žijeme, rozebírá naše pocity a myšlenky.“ (Žid 4,12)

Boží slovo nás staví do jasného světla. Odhaluje naše slabiny a bezmocnost. A říká nám, že v bídě, ve které se nacházíme, nemůžeme žít dál, protože Bůh má s námi velké úmysly. Chce nás učinit tělesně, duševně i duchovně zdravými — novými lidmi, ale právě proto nám nejprve musí ukázat náš skutečný stav, aby-

chom byli připraveni přijmout dar vysvobození, který pro nás připravil.

Podle mnoha statistik, lidé, kteří mají živou víru, jež se opírá o biblí, očekávají od života více a žijí šťastněji, než jiní, kteří takovou víru nemají. Jejich život méně ovlivňuje strach z budoucnosti, starost o život, úzkost a spěch. Takoví lidé žijí vyrovnaněji a vděčněji. Bible by tedy mohla spíše nést etiketu: Když budete číst tuto knihu, budete žít déle a šťastněji.

Život s biblí je nebezpečný, protože bible není jako každá jiná kniha. Nemůžeme zůstat neutrální. Bible je Božím nástrojem. Bůh k nám jejím prostřednictvím mluví a zasahuje nás. Chce z nás udělat nové, šťastné lidi. To je Boží záměr s člověkem.

L. S.

VYČERPANÁ ZEMĚ

Izaiáš, prorok naděje, který líčí vznešenými slovy krásu nové země, popisuje nejdříve osud naší staré planety těmito slovy:

„Země bude zcela vypleněna a vyloupena; toto slovo promluvil Hospodin. Truchlit, vadnout bude země, chřadnout, vadnout bude svět, nejvznešenější z lidu země budou chřadnout. Zhanobena je země svými obyvateli, neboť přestoupili zákony, změnili nařízení, porušili věčnou smlouvu. Proto pozře zemi prokletí, kdo v ní přebývají, budou pykat... Země se rozvrávorá, bude jako opilec, bude se zmitat jako budka.“ (Iz 24, 3-6.20)

Naše planeta není ohrožena pouze znečištěním ovzduší, ale také vyčerpáním přírodních zdrojů. Profesor Dennis Meadows ve své knize „Hranice růstu“ píše: „V příštích patnácti letech lidstvo musí získat tolik surovin, kolik bylo vydobyto během celých lidských dějin.“ Profesor Dale E. Bauman z Cornellovy univerzity napsal: „V příštích čtyřiceti letech budeme muset vyprodukovat tolik potravin, kolik jsme vyprodukovali v celé historii země.“

Zatímco požadavky lidstva na potravu, energii a surovinu mají stoupající tendenci, dosažitelných zdrojů stále ubývá. Orné půdy například ubývá v mnohých částech světa v důsledku eroze půdy, odlesňování a přibývání pouští. Podle odhadovaných studií Organizace spojených národů „rokem 2000 se rozšíří pouště světa o 20 %. Ročně je ztraceno 6 miliónů hektarů, 20 miliónů hektarů se znehodnocuje, včetně 2,6 miliónu hektaru obhospodařované půdy“. „V Africe je například více než polovina užitkové půdy postižena nebo ohrožena rozšiřováním pouští, které se rozkládají na 17,5 miliónech čtverečních kilometrů.“ („UN chronicle“, listopad 1982, str. 44) Táž studie uvádí, že Čína, Indie, Írán, Afghanistan, Bangladéš, Pakistan stojí tváří v tvář rostoucímu šíření pouští. Bude-li nynější trend pokračovat, nároky na zemědělskou půdu brzy přerostou možnosti.

K dalším ubývajícím zdrojům patří nafta, zemní plyn a zásoby kovů. Většina odborníků odhaduje, že světové zásoby uhlí vzhledem k přítomné spotřebě budou vyčerpány během příštích 50 až 70 let. Zpráva „U. S. Geological Survey“ má za to, že čerpací zásoby ropy a zemního plynu

Ježíš Kristus svým druhým příchodem učiní brzy konec obrovským krizím, které ohrožují naši planetu. „Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.“ (Řím 8,20.21). Konec starého světa je signálem k novému začátku.

se vyčerpají koncem století a že téměř úplně zmizí kolem roku 2030“.

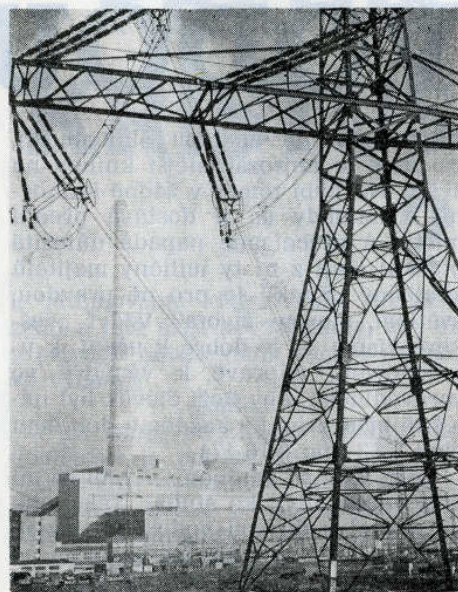
Zjištění stavu nerostných zásob je ještě více alarmující. Někteří experti odhadují, že z osmnácti důležitých nerostných surovin — jako jsou například uhlí, železo, měď, hliník — vzhledem k nynějšímu stupni spotřeby, pouze osm z nich ve světovém měřítku bude možné těžit ještě po roce 2000.

Jestliže bude tempo spotřeby pokračovat tak, jak tomu bylo v posledních třiceti letech, pak budou zásoby všech nerostných surovin, kromě dvou, prakticky vyčerpány během 50 let. Můžeme připustit, že budou nalezena nová ložiska, například na dně oceánů. Avšak všechny tyto možnosti nemohou popřít skutečnost, že zásoby jsou omezené a vyčerpávají se rychlým tempem.

Čistá voda je další základní podmínkou lidského přežití. Je však stále vzácnější. Povrchové vody se znečišťují různým odpadem, ropnými látkami, některými hnojivy, pesticidy, herbicidy, kyselým deštěm, statisíci obchodních a zábavních plavidel, které denně vypouštějí svůj kal a smetí do zdánlivě nekonečného oceánu.

„Naše technologická společnost znečistila více než polovinu jezer a řek světa takovým způsobem, že to vážně ohrožuje náš život a poskytuje malou naději udržet krok s rostoucí populací v příštích letech.“ (W. Dayton Robert, „Funning Out“)

Čistá a průhledná voda je symbolem Boží moci k obnově a čištění člověka. Pán Ježíš řekl Samaritance u Jakobovy studny: „Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň. Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit na věky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm prame-

nem, vyvěrajícím k životu věčnému.“ (Jan 4,13.14)

Naše voda však byla na mnoha místech znečištěna a vážně ohrožuje život lidí a zvířat na souši i v oceánech. Čistá pitná voda se v mnoha částech světa stala tak vzácnou, že se prodává v lahvích těm, kteří si to mohou dovolit. Někteří specialisté v oblasti zásobování vodou předpovídají, že nedostatek vody se v blízké budoucnosti ještě zvětší a dá podnět k sérii „vodních válek“.

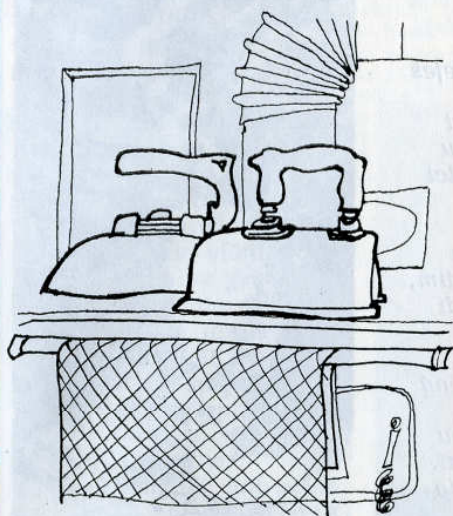
Rostoucí počet přírodních katastrof, nedostatek potravin, čistého vzduchu a vody, ubývajících zásob nerostných surovin a energetických zdrojů, hrozba jaderných zbraní, kyselého deště, skleníkového efektu — to vše způsobuje u miliónů obyvatel naší planety oprávněnou znepokojenost a obavy z budoucnosti.

Věřící člověk se však na tyto skutečnosti dívá z jiného úhlu. Chápe, že všechny tyto pohromy zvěstují blízkost Božího soudu a vyzývají lidi ku pokání dříve, než bude pozdě. Nynější zintenzívnění přírodních i člověkem zaviněných pohrom musíme vidět jako jasná znamení hroícího Božího soudu, ale zvláště také Boží laskavé péče o lidstvo. Tyto pohromy nám totiž říkají, že podobně jako u národů starověku Bůh nedovolí, aby lidská vzpoura a špatnost pokračovala do nekonečna.

Ježíš Kristus svým druhým příchodem učiní brzy konec obrovským krizím, které ohrožují naši planetu: „Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.“ (Řím 8,20.21) Konec starého světa je signálem k novému začátku.

MILOSLAV ŠUSTEK

(8)

**„Bojte se Boha
a vzdejte mu čest...
poklekněte před tím,
kdo učinil nebe, zemi,
moře i prameny vod.“
Zj 14,7**

K několika málo obrazům, které se mi v útlém dětství vtiskly do paměti, patří i tento: Tatínkova krejčovská dílna, v ní roztopená kamna a na nich pod plechovým poklopem několik rozpálených těžkých žehliček, stále připravených k žehlení, napařování, rozžehlování... a nevím už, jak se všem těm fortelným úkonům říkalo. Jako chlapec jsem však s obdivem, který by si zasloužil obratný kouzelník, sledoval tatínka nebo některého z dělníků, když před žehlením zkoušeli teplotu rozpálené žehličky: nasliněným prstem se dotýkali žhavého železa a podle zasyčení pak hodnotili její správnou teplotu a připravenost k použití. O zařízení, které automaticky reguluje požadovanou teplotu, se jim tehdy ani nezdálo.

Dnes používáme v denním životě řadu přístrojů a zařízení, jejichž práci si bez tohoto regulátoru — termostatu — nedovedeme představit. Jsou zabudované nejenom v žehličkách, ale i chladničkách, automobilových motorech, automatických pračkách, bojlerrech na ohřívání vody, v ústředních topeniích a nevím kde ještě...

Rozmach regulační techniky, jak jsme toho ve druhé polovině našeho století svědky, je spjat především se jménem geniálního amerického matematika Norberta Wienera (1894 až 1964), který po mnoha bádáních a pozorováních v oblasti medicíny a přírodních věd dospěl k poznání, že osvědčené principy regulace lze z přírody přenést i do techniky. V roce 1948 vydal knihu, která se stala základem pro vznik nové vědecké disciplíny — kybernetiky. U koho se Norbert Wiener učil? Kde čerpal své poznání?

Otevírám pozoruhodnou knihu V. B. Dröschera „Magie smyslů v říši zvířat“ a v ní nacházím na str. 71 kapitulu nazvanou „Termostat v člověku“. Autor ji uvádí zajímavým zjištěním:

„Žádné elektronicky řízené klimatické zařízení na světě neudrží teplotu v místnosti tak přesně na stejné úrovni jako přirozené „ústřední topení“ lidského těla. Bez této regulace bychom nemohli udržet v létě nebo v zimě, na severním pólu či na roz-

žhavené Sahaře tělesnou stabilní teplotu kolem 37 stupňů... „Vynález ústředního topení“ regulovatelného v širokém rozsahu je jednou z nejskvělejších vymožeností obratlovců.“

V roce 1960 našel americký lékař německého původu dr. T. H. Benzinger „teploměr“, který je umístěn přibližně uprostřed hlavy mezi oběma tepnami, jež prokrvují mozek. Tento teploměr hlásí teplotu hlavního krevního oběhu sousednímu kontrolnímu centru. Jestliže se teplota krve odchýlí třeba jen o jednu setinu, kontrolní centrum vyšle po nervových cestách informaci, aby se rozšířením povrchových žilek zvýšila činnost potních žláz, a tak aby bylo z těla odvedeno více tepla. Jestliže je krev o setinu stupně chladnější, svalové buňky dostanou rozkaz, aby vyráběly více vnitřního tepla. O několik let později byly objeveny ještě další „teploměry“ v žaludku a jícnu.

Kdo je tedy „vynálezcem“ termostatu? U koho čerpají současní vědci inspiraci? Na tyto otázky nám dal již před tisíciletími odpověď pisatel žalmu: „Tobě, Bože, vzdávám chválu za činy, jež budí bázeň: podivuhodně jsem utvořen, obdivuhodné jsou tvoje skutky, toho jsem si plně vědom. Tobě nezůstala skryta jediná z mých kostí.“ (Ž 139,14.15a)

Čím více se zabýváme světem, který pozorujeme kolem sebe, zjišťujeme, že úžasné Boží stvořitelské dílo je dokonalým zázrakem a člověk opravdu korunou stvoření. A tak vidíme, že různé lidské vynálezy ukazují opět na toho, který je zdrojem vší moudrosti a který vše tak podivuhodně učinil — na Boha Stvořitele.

JIRÍ DREJNAR

ŽIVÁ VODA

Ať je ti dvacet, padesát nebo sto let, jistě si přeješ být věčně mladý, plný síly a radostného očekávání budoucnosti. Kdybychom tak znali elixír mládí, nebo věděli, kde najít živou vodu z pohádek! Tato touha je hluboko ukryta v srdci každého člověka.

Člověku je v bibli nabízena ne pohádková, ale opravdová „živá voda“. Proč lidé pravdu Písma svatého odmítají? Věřím jen tomu, co vidím, co znám, co dovedu, co je dokázané. Lidé vědí tak málo, tak málo je opravdu dokázané, lidská dovednost, byť ohromná ve srovnání s minulostí, je nepatrná v pohledu na nekonečný vesmír a čas. Víš jistě, že živá voda je jen pohádka? Zastav se! Zamysli se nad nádherou možností, kterou ti Kristus dnes zdarma nabízí. Ježíš Kristus říká: „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije!“ (Jan 7,37)

„Tomu, kdo žízni, dám napít zadarmo z pramene vody živé“ (Zjez 21,6)

K. M.

VĚČNÝ ŽIVOT

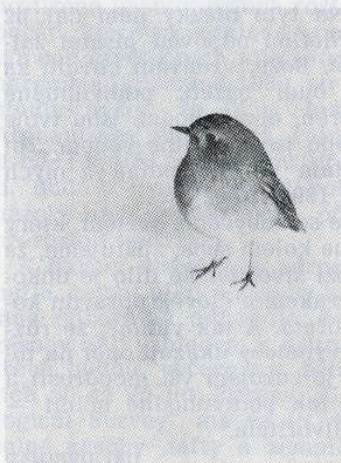
**To si nedovedu představit.
To je pohádka.
Co tam lidé budou dělat? Jen samé ctnosti?
Nebude to nudné?
Spočívá život jen v radovánkách a zábavě? Je práce pro nás zábavou,**

**koníčkem, vrcholně zajímavá? Mám dojem, že kladně odpovědět může jen málokdo.
Věřím, že na nové zemi budeme poznávat nová a nová tajemství stvořené přírody, zdokonalíme své dovednosti a schopnosti, budeme**

**objevovat nové krásy, navazovat nádherné vztahy mezi sebou, budeme žít jen šťastně. Neláká vás to také?
Ostatně, při všech těch dnešních nectnostech určitě toužíme po krásném, čistém, šťastném**

**a věčném životě. Proč by měl být tak nemožný?
„Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“
(Jan 3,16)**

K. M.

Jak dlouho může být člověk opravdově šťastný? Možná několik chvil, možná několik let. Můžeme být opravdu trvale šťastní? Může být člověk šťastný uprostřed bídy, nepokojů, válečných požárů, řinčení zbraněmi, beznadějně nemocný, postižený, obklopený zločinem a neřestí? Lze hovořit o šťastné budoucnosti člověka, který ví, že dříve nebo později zemře, zahyne, navždy odejde, ulehne k věčnému odpočinku, z něhož podle představ většiny lidí se již neprobudí?

„Vše spěje k jednomu místu, všechno vzniklo z prachu a vše se v prach navrací.“
(Kaz 3,20)

„Neboť to je vůle mého Otce, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něho, měl život věčný; a já jej vzkřísím v poslední den.“
(Jan 6,40)

K. MÜLLER

Šťastní

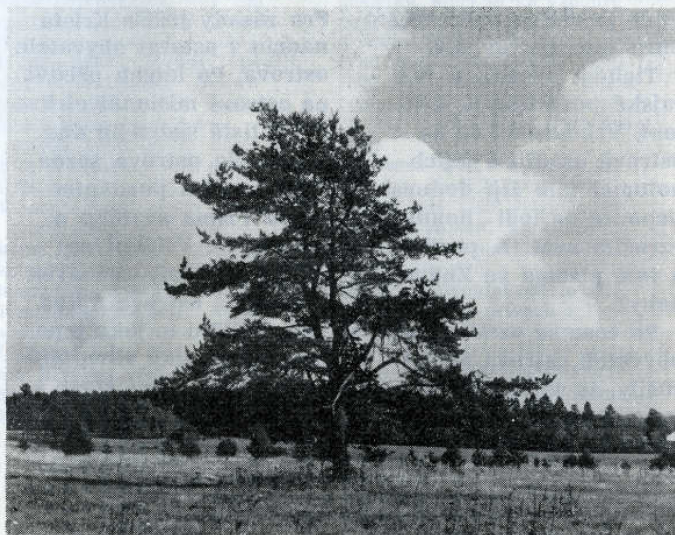

Podívejme se na Ježíše ze vzdálenosti dvou tisíc let a představme si jej. Jaký asi před námi vyvstane obličej? Určitě záleží velmi na učitelích, na zprávách z knih a na tom, jak si jej vykreslila naše obrazotvornost. Jaksi instinktivně jsme zvyklí udělat si představu o člověku, kterého jsme nikdy neviděli, pouze při zmínce jeho jména. A stane-li se náhodou, že toho člověka ve skutečnosti potkáme, náhle vidíme, jak jsme se často ve své představě mýlili. Bude proto lépe, když se na Ježíše podíváme očima lidí, kteří ho znali a stýkali se s ním. Oni jsou těmi nejvěrohodnějšími svědky toho, jaký Ježíš ve skutečnosti byl.

Nebyl samotář ani pustečník. Žil mezi lidmi a spojil s nimi svůj život. Máme hojnost materiálu, na kterém můžeme pozorovat, jaký vliv měl na lidi své doby. Když otevřeme Markovo evangelium, hned na počátku první kapitoly najdeme čtyři zmínky o této skutečnosti. Nejprve je zde zmínka o Janu Křtiteli. Jan Křtitel byl mocný muž, nebylo mu podobného a mocnějšího v celé Judeji. Ale tento Jan říká: „Jde po mně silnější, nežli jsem já!“ Když pak Ježíš přistoupil ke křtu, stala se pozoruhodná věc. Jan volal lidi ku pokání, nikoho nevyjímal. Křtil vznešené i prosté, bohaté i chudé, učené i nevědomé. Ale když se objevil Ježíš z Nazareta, aby se dal od Jana pokřtít, tu Jan váhá, ustupuje a prohlašuje s rozhodností: „Já mám být od tebe pokřtěn a ty jdeš ke mně?“ Tak mocně zapůsobil Ježíš na tohoto neohroženého reformátora.

Jiného dne šel Ježíš podle jezera Genezaretského a uviděl dva bratry — rybáře. Oslovil je: „Pojďte za mnou.“ Bratři hned opustili své sítě a šli za ním. O několik kroků dále spatřil jiné dva muže, zavolal je a vybídl: „Pojďte za mnou.“ A oni rovněž opustili loď a šli za ním. Tak mocný byl jeho vliv. Jindy vešel do synagogy a začal učit. Všichni byli udiveni. Ne tím, co mluvil, ale způsobem jeho řeči. Učil jako

JEŽÍŠOVA MOC A SÍLA

ten, kdo má moc, a ne jako zákoníci. Lidé poznali, že v jeho hlase je něco, co rozechvívá, podmaňuje a přemáhá. Něco takového dříve neslyšeli. Nebo jiný příklad. V synagóze je nemocný muž. Ježíš ho uzdraví a lidé jsou udiveni nad tím, jakou moc a sílu mu dal Bůh.

Evangelia znovu a znovu podávají zprávu o jeho mocném vlivu na lidi. Přitahoval. Kde se objevil, byl obklopen zástupem. Jde podle jezera a zanedlouho jej tiskne tak velké množství lidí, že musí vstoupit na loďku. Vystoupí na horu a pahorek obživne proudícími davy. Uchýlí se na poušť a i tam je následován tisíci. Někdy se zdráhá vstoupit do města, aby nezpůsobil rozruch, jak se zpravidla při jeho příchodu stávalo. Každé město, kterým prochází, je vzrušeno. Jenom muž mimořádné moci a síly dokáže upoutat zástupy. A není bez významu všimnout si, jak rozdílné třídy lidí k němu přicházely. Přitahováni byli nejen publikáni a hříšníci, množství bezvýznamných a vyobcovaných, ale i člen nejvyšší rady, Nikodém. Ani římský setník neodolal a při-

blížil se k Ježíši.

Snad nejlepší doklad o Ježíšově moci a síle nacházíme v úsudku, jaký o něm učinily jednotlivé třídy lidí. Při jedné příležitosti položil Ježíš učedníkům otázku: „Za koho mne lidé pokládají?“ A učedníci odpovídali, co o něm lidé říkají. Jedni jej zvou Janem Křtitelem, druhí Eliášem a ti, kteří nemohou nalézt přílehavé jméno, mají za to, že je jedním z proroků. Jdou k hrobům minulosti, aby našli muže, s kterým by jej mohli porovnat. Jméno žádného žijícího člověka nebylo dosti veliké, aby vyjádřilo sílu a moc, kterou pozorovali u Ježíše.

Pilát, zástupce římského císaře, se ho bojí i když je obklopen mocí a Ježíš je prostý a bezbranný venkovan. Pilát váhá, ustupuje, umývá si ruce na znamení, že s ním nechce mít nic společného. Cítí, že Ježíš vyzařuje zvláštní neznámou sílu, jakou dříve nepoznal.

A chceme-li získat nejlepší důkaz Ježíšovy moci, všimněme si, jak velkou míru lásky i nenávisti budil. Mnozí ho nenáviděli. V šílenství a slepé zlobě křičeli: „Ukřižuj!“ Takovou nenávist nemůže vzbudit

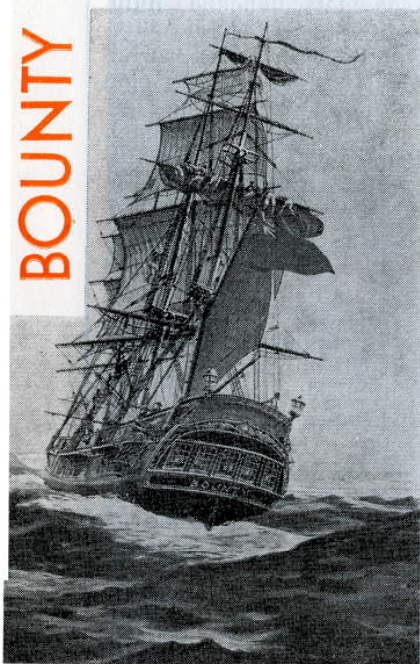
malý člověk. Nemůžeme nenávidět slabocha, nulu. Jestliže budil Ježíš v některých lidech nenávist, rozněcoval v jiných lásku. Lidé ho milovali takovou láskou, jaká nemá v dějinách obdoby. Všechny nás nutí k zvláštní úctě, kterou nelze prokázat nikomu jinému. Byl tak mocný, že kdykoli lidé o něm vážně přemýšleli, museli myslet na Boha.

Nespokojenost je jednou z typických vlastností dnešního člověka. Někteří z nás jsou nespokojeni sami se sebou. Uvědomujeme si svou nemohoucnost. Otevřeme-li Nový zákon, vidíme Ježíšovu tvář a slyšíme jeho slova: „Pojďte ke mně, já vám dám odpočinutí.“ „Já jsem chléb života.“ „Já jsem světlo světa.“ „Žizní-li kdo, pojď ke mně a napij se!“ „Pokoj svůj dávám vám. Radujte se a veselte se!“ Pán Ježíš nám nabízí to, po čem toužíme, co potřebujeme.

Chléb a voda, světlo a odpočinek, pokoj, síla a radost. To je sedm základních požehnání, která činí lidský život dokonalým. Jakou sílu a moc musí mít tento muž, když nám také v dnešní době může toto všechno nabídnout!

Mnozí z nás nejsou nespokojeni jen sami se sebou, ale i se světem. Všechny recepty selhaly a lékaři stojí u lůžka nemocného, horečkou zmítaného lidstva bezmocní a bezradní. Otevřeme-li Nový zákon, nalézáme zde muže, který nebyl sice školeným funkcionářem, ale byl příčinou mnoha revolucí. Neporušil mír, a přece změnil tvář světa. Řekl mnoho o své moci a prohlásil, že činí všechno nové. Jestliže jeho myšlenky skrývají tak velkou moc a jeho osobnost má takový vliv, že mění i lidské srdce, pak je Ježíš oním mužem, kterého dnes potřebujeme. Po něm svět usilovně a nevědomky pátrá, aby získal vysvobození ze všech béd a nejistot. Ježíš vládne mocí, kterou lze odstranit zlo a nastolit spravedlnost a pokoj na celé zemi.

J. SLOVÁČKOVÁ

Vzpouřa na „Bounty“

Dne 23. ledna 1990 uplynulo 200 let od okamžiku, kdy na ostrově Pitcairn přistáli vzbouřenci na lodi „Bounty“. Vedl je vůdce spiknutí, Christian. Ostrov leží v Tichém oceánu a má rajske podmínky k bydlení. Vzbouřenci se na ostrově usadili a jejich potomci tam žijí dodnes. Vzpouřa na lodi „Bounty“ vzrušila svět. A proč o tom píšeme ve Znamení doby?

Po čase se vztahy mezi obyvateli ostrova tak narušily, že se téměř vzájemně vyvraždili. V době nejtěžší krize našel jeden

člen posádky v lodním kufru bibli. Začal ji číst — a učení Ježíše Krista změnilo jeho názor na život. Stal se křesťanem. Pro zásady Ježíše Krista nadchl i ostatní obyvatelé ostrova. Po létech přistál na ostrově misionář církve adventistů sedmého dne. Obyvatelé ostrova seznámil se svým poznáním zásad Pisma svatého a pokřtil je. Všichni se stali adventisty. Nenávist a násilí z ostrova úplně zmizely. Znám to jako v pohádce, ale díky vlivu bible se stal život lidí šťastnějším a radostnějším.

Film o „Bounty“

O vzpouře na lodi „Bounty“ již bylo napsáno několik knih i natočeny filmy. Film o vzpouře na lodi „Bounty“ se však bude točit znovu. Režisér filmu Reinhard Stegen se důkladně seznámil s ostrovem Pitcairn i s jeho obyvateli. Sestra U. Weigertová z redakce sesterského časopisu Zeichen der Zeit měla s režisérem Stegenem interview. Položila mu několik otázek.

Byl jste tři týdny na Pitcairnu. Jaké jste získali dojmy?

Když jsem vstoupil na ostrov a mluvil s obyvateli, zdálo se mi, že jejich způsob života se od jiných lidí neliší.

Takže tam nežijí nějakou romantikou z doby Robinsona Crusoe?

To ne. Ale lidé na ostrově mají velký zájem o různé technické vymoženosti a přednosti naší civilizace. Například zdravotnickou péči. Ta se zajišťuje aspoň tím, že manželka místního kazatele je zdravotní sestra. Ale stačí, aby někdo dostal obyčejný zánět slepého střeva a přes všechna antibiotika to může být záležitost života nebezpečná. Vždyť do nejbližší nemocnice na Novém Zélandě trvá cesta lodí 8 dní. V zimních měsících, kdy je moře rozbourané, se někdy stává, že lodě se po moři nikam nedostanou.

Dnes jsou obyvatelé Pitcairnu adventisté. Všiml jste si snad, jak se projevovale jejich náboženské přesvědčení v životě?

Mám za to, že jejich náboženský život je něco jako páteř ostrova. Bez náboženství by to u nich jistě vypadalo jinak. To potvrzuji i dějiny ostrova. Teprve když se vzbouřenec John Adams stal křesťanem, skončilo se na ostrově s vraždami a nenávistí. Líbí se mi také, že ostrované nejsou žádní „pobožní škáři“, jak se někdy říká, ale žijí oběma nohama na zemi, i když jsou věřící.

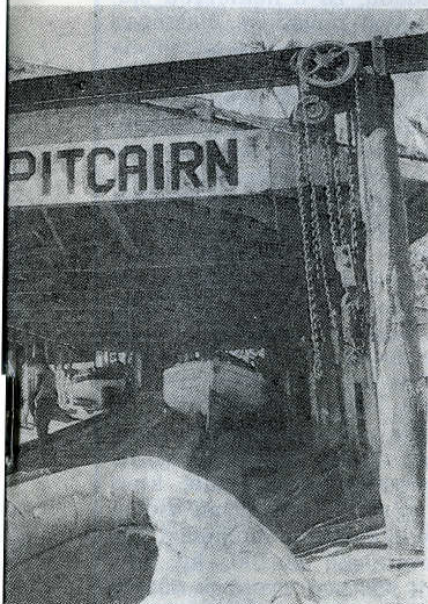
PITCAIRN ráj na

Co předchází

mraky, déšť nebral konce. Ještě než se čluny přiblížily k pevnině, shromáždilo se na břehu množství domorodců. Jejich chování prozrazovalo, že nepřišli jen ze zvědavosti. Když Christian se svými lidmi vystoupil, pokusili se domorodci zmocnit se prázdných sudů na vodu. Za této situace Christian rozhodl, že by bylo neodpovědné poslechnout Blighův příkaz a nechat zbraně ve člunech. S potížemi naplnili sudy pitnou vodou a dopravili je na čluny. Teprve teď se ukázalo, že bylo moudré mít zbraně při sobě. Najednou začaly lítat oštěpy. Christianova četa jim odpovídala výstřely z mušket. Cestu mezi čluny a prameny pitné vody museli podnikat několikrát a byla velmi riskantní. Jedni nosili vodu, druhí je chránili. Přes těžkosti se podařilo Christianovi nalodit plné dva čluny

AIRN zemí?

celo vzpouře

pitnou vodou a dopravit na palubu „Bounty“.

Druhá četa, kterou vedl Elphingstone, už tak úspěšná nebyla. Domo-rodci jim totiž ukradli nejdůležitější nástroj — sekýru. Bligh byl zlostí bez sebe. Řval jako tur. Před celou posádkou křičel na Christiana: „Prokletý, zbabělý ničema! Má strach z několika domorodců.“ Christian stál klidně a zpočátku nic neříkal. Potom Blighovi klidně vysvětloval, co se stalo a proč použil muškety. Bligh o tom nechťel nic slyšet a hrozil mu pěstí před nosem. První kormidelník Fryer, který byl přidělen ke Christianově četě, věděl, že Christian jednal správně. Vždyť i jeho minul nepřátelský oštěp jen o vlasek. Nedovedl pochopit Blighovo jednání. Už delší dobu pozoroval, že kapitán Christiana šikanoval při každé příležitosti. Kormidelník se

23. prosince 1787: ze Spite-headu v Anglii vyplouvá pod vedením zkušeného navigátora Williama Bligha „Bounty“ na moře. Má přivést z Tahiti na Západoindické ostrovy sazenice chlebovníku, aby tím zajistili pokud možno levnou výživu černošských otroků.
20. října 1788: „Bounty“ spouští kotvu v tahitském Matawi-Bucht. Právě začíná rajske krásné jihomořské léto.
3. dubna 1789: První část úlohy je splněna: 1015 sazenic chlebovníku je uloženo na „Bounty“. Bligh zvedá kotvu a nabírá kurs na Tofua.
Duben 1789: Poměr mezi Blighem a jeho prvním důstojníkem Fletcherem Christianem se výrazně zhoršoval. Nálada na lodi byla stále napjatější.
27. dubna 1789: Kapitán obviňuje prvního důstojníka, že ukradl kokosové ořechy. Christian má nervy napjaté

chtěl Christiana zastat, ale Bligh ho nenechal, ani domluvit a zuřil dál. Nadával všem mužům z Christianovy čety. Šel dokonce tak daleko, že námořníkovi McKoyovi přiložil pistoli ke spánku a vyhrožoval mu, že mu prvrtná hlavu kuli.

Na krádež sekery reagoval kapitán tím, že zabil čtyři náčelníky, kteří přišli ze zvědavosti na loď „Bounty“. Prohlásil, že si je ponechá jako rukojmí do té doby, než domorodci sekýru vrátí. Ale náčelníci vůbec nechápali, co od nich ten cizinec chce. A právě tak nic nechápali ani ostatní domorodci, kteří se shromáždili na pobřeží. Nakonec náčelníky musel propustit, protože se s nimi nedomluvil. Musel si přiznat neúspěch. Nato se znepráčetel s celou posádkou. Vyhrožoval, že polovinu lidí odpraví a důstojníky nechá hodit do moře. Celá posádka žila ve strachu. Vztah mezi kapitánem Blighem a prvním důstojníkem Christianem se očividně zhoršil. Nálada na lodi byla stále napjatější. To všechno nakonec vedlo ke vzpouře.

Sled události

až k prasknutí, protože kapitán ho má právo degradovat a nechat zbičovat.
28. dubna 1789: Vzpouře začala už za svítání. Bligh a jeho první kormidelník se 17 členy posádky, kteří se ke vzpouře nepřidali, byli vysazeni do 8 metrů dlouhého člunu. Před nimi byla dlouhá cesta 3500 námořních mil po vlnách oceánu. Na „Bounty“ zůstalo 25 lidí, z toho čtyři proti své vůli.
23. ledna 1790: Po horečném hledání a mezipřistání na Tahiti, kde část vzbuřenců zůstala, objevili konečně ostatní vzbuřenci osamělý ostrov Pitcairn a obsadili ho spolu s polynézkými manželkami, které si přivezli z Tahiti.
14. března 1790: Po strastiplné cestě se Bligh dostal se svými lidmi do Anglie. Nesetkával se však s velkým porozuměním, protože celá země hovořila o francouzské revoluci. Anglické království se cítil ohroženo.
23. března 1791: Válečná loď „Pandora“ připlula na Tahiti a muži z její posádky vystopovali 14 vzbuřenců. Nasadili jim pouta a odvedli je na loď.
28. srpna 1791: „Pandora“ ztroskotala. 31 členů posádky a 4 vzbuřenci utonuli.
29. října 1792: Tři vzbuřenci byli odsouzeni k smrti provazem, čtyři osvobozeni a tři dostali milost.
1793 — 1799: Na ostrově Pitcairn, který byl kdysi tak mírumilovný, nastala hrůzovláda. Vražda stíhá vraždu. Muži se vzájemně zabíjeli.
1799: Na dně lodního kufru z „Bounty“ našel Edward Young bibli. Čte ji společně s přítelem Adamem. Zavedou ranní a večerní pobožnosti.
1800: Young zemře na soucho-

tiny a John Adams zůstává na ostrově jako jediný muž s 20 dětmi a 9 ženami.
1809: Americký námořní kapitán objevil ostrov vzbuřenců. Svět se dozvídá o ostrově Pitcairnu.
29. března 1829: John Adams umírá v 65 letech jako uvědomělý křesťan.
7. března 1836: Všichni obyvatelé ostrova jsou evakuováni na Tahiti. Během několika dní umírá 14 obyvatel Pitcairnu na mor. Ti, kteří přežili, se vracejí po šesti měsících zpět.
1841: Ostrov Pitcairn připadl Anglii. Isabela Christianová, vdova po vůdci vzbuřenců, umírá.
1856: Ostrov je se svými 167 obyvateli beznadějně předán. 2. května následuje druhá evakuace, tentokrát na ostrov Norfolk, kde bývala trestanecká kolonie.
2. prosince 1858: Více rodin se vrací zpět na Pitcairn. Od té doby žijí potomci vzbuřenců na dvou ostrovech.
1886: Misionář adventistů z Kalifornie, John Tay, přijíždí se svou manželkou na Pitcairn. Obyvatelé ostrova už předtím žádali o nějakého duchovního.
1890: Všichni obyvatelé ostrova se dali pokřtít a připojili se k církvi adventistů sedmého dne.
Ledén 1957: Potápěč Luis Marden nalézá podle údajů Parkina Christiana zbytky potopené lodi „Bounty“.
20. července 1985: Na Pitcairn je zaveden telefon. Od té doby mají obyvatelé kolem 20 hovorů měsíčně.
18. října 1986: Pitcairn slaví stoleté výročí založení církve adventistů na ostrově.
23. ledna 1990: Oslava objevení ostrova před 200 lety.

Jaký je dnes náboženský život

Tak jako všichni adventisté sedmého dne světí i obyvatelé ostrova sobotu jako den odpočinku. Sejdou se už ráno k bohoslužbám. Napřed si udělají biblí. Říkají tomu sobotní skoia. Potom následuje kázání. Děti se učí poznávat biblí samy ve vlastní skupině. Dospělým záleží na tom, aby se nová generace řídila biblickými pravidly a zásadami zdravé životosprávy. Proto trvají na plném zřeknutí se alkoholu. Zdůrazňují to i událostmi na ostrově, které se staly před 200 lety. Tenkrát z různých sladkých plodů vyráběli alkoholické nápoje. To napomohlo k rozšíření brutality, vzájemné nenávisti a k vraždám. Kdysi ostrov vzbuřenců, dnes ostrov abstinentů a šťastných lidí. Kdysi místo nepokojů, dnes ostrov míru. Žijí na něm lidé pracovití, lidé s láskou k bližnímu.

Ostrov má vlastní vysílačku, kterou obsluhuje Floy McCoy. Ten na Pitcairnu zastává funkci policejního inspektora, protože to předpisují britské zákony. Sám však přiznává, že v tomto směru nemá žádnou práci. Říká: „Vždyť jsme přece křesťané!“

Z bible, kterou přenesli z lodi „Bounty“, převzali srozumitelně a prostě zásady křesťanství a uvedli je do denního života: Cti svého otce a matku. Nenech zapadat slunce nad svým hněvem. Mluv vždy uvážene a uctivě. — To jsou nejlepší předpoklady k pěkným mezilidským vztahům.

-r-

psychologická příprava na stáří

Stáří se projevuje dřív, než si to začneme uvědomovat. A když začínáme stárnout, napadne nás, zda život v mládí má nějaký vliv na naše pozdější léta. Bible nám na to odpovídá v Přísloví 22,6: „Zasvěť už chlapce do jeho cesty, neodchýlí se od ní, ani když zestárne.“ Člověk si ponechává určité návyky, které získal v mládí, až do vysokého stáří. Když získáme nějaký životní styl v mladém věku, projeví se to nápadným způsobem ve zralém věku. Člověk totiž nepřichází na svět už s hotovým charakterem. Konečná podoba jeho povahy se projevuje až během let.

Nedá se tedy říci, že charakter stárnoucího člověka je dán osudem, že za něj nemůže a nenese odpovědnost. Spíše se dá říct, že za to, jak si stárnoucí člověk v životě počíná, nese odpovědnost už mládí. Lidové přísloví říká, že jak si člověk v mládí ustele, tak si na stáří lehne.

Během svého života si každý člověk obrazně řečeno staví dům, v kterém bude muset na stáří bydlet. Nikdo nemůže žít v mládí bezstarostně ze dne na den, aniž by to mělo následky ve stáří. Různá životní údobí jsou na sobě mnohem silněji závislá, než se všeobecně myslí. Během života člověk ukládá do paměti různé vjemy, které se později vynořují v kterékoli době. S problémem stáří nemůžeme manipulovat, jak se nám to hodí.

Tyto skutečnosti musíme mít na zřeteli, když posuzujeme starého člověka. Jak se projevuje jeho povaha ve svých zvláštnostech? Kdo má dobrou pozorovací schopnost, pozná obvykle mezi starými lidmi dvě skupiny nebo dva druhy s protikladnými povahovými znaky. Na jedné straně jsou lidé strnulí, tvrdohlaví, zarputilí až vzpurní, nenávislní, zlomyslní, lakomí, hašteřiví, zvědaví, sobečtí a nedůvěřiví. Na druhé straně jsou lidé vlídní, přáteliví, laskaví, trpěliví, zářící, blahovolní, spokojení, nesobečtí.

Jak se ti starší lidé dostali k tak vyhraněným vlastnostem? Vysvětlení tohoto jevu vyplývá z toho, co jsme řekli na začátku. Co ve stáří vykristalizuje, to už v člověku bylo dřív. Je to jen rozvinutí toho, co bylo v člověku od mládí. Na stáří vycházejí určité povahové vlastnosti pouze více najevo. Starý člověk je neumí tak zakrývat a utajovat.

Jako příklad pro tuto skutečnost si vezměme třeba obchodníka nebo obchodnici. Mohou to být lidé velmi sobečtí, lakomí, hrabiví, pohrdající druhými — ale z obchodnické vypočítavosti jsou vůči svým obchodním partnerům a zákazníkům nadměrně laskaví, přátelští a povolní. Přikrývají svou chamtivost a pohrdání lidmi z vypočítavosti, v zájmu svého povolání.

Uvedené přirovnání je jistě zjednodušené. Snad z jiného pohledu si je můžeme srovnat s dobou, ve které se mladý člověk učí. Tam se míchají vědomosti s nevědomostmi, schopnosti s neschopnostmi. Chyby a omyly mají v procesu učení také svůj význam. Na konci učení nebo studia se pak prokáže, zda za tu dobu dosáhl zralosti a potřebné schopnosti, nebo je ještě nezralý. Z morálního nebo etického hlediska to je podobné. Člověk má v sobě sklony k dobrému i špatnému, k upřímnosti nebo neupřímnosti. Když se blíží k závěru života, zvyrazní se ty vlastnosti, které v něm mají převahu, které byly tím hlavním, základním tónem jeho životní melodie.

Není náhodou, že u některých starých lidí jejich povahové vlastnosti se stupňují až k extrému a působí na nás až démonicky. Takové postavy známe nejen z pohádek nebo pověstí, ale i z realistické literatury a dokonce i z osobních setkání. Jako by byly vystřiženy v podobě figurek z pekla, nebo z ráje: zlá čarodějnice, strašná matka, stará vousatá obluda, mamonem ovládaný lakomec — ale také dobrá víla, která chrání a obdarovává chudé děti, moudrý starý poustevník, který dává mladým lidem dobrou radu, nebo nemocný, který trpělivě snáší bolest. Tak jako nesmíme tyto typické postavy zevšeobecňovat, tak také nemůžeme zapomenout, že to nejsou postavy jenom z pohádek, ale i ze skutečného života. Lidé, kteří jsou často ve styku se starými osobami, třeba v domovech důchodců nebo v pečovatelské službě, by nám o tom mohli říci své. Proto je důležité, abychom přemýšleli, dříve než zestárneme, ke které skupině starých chceme náležet.

Řekli jsme už, že každý si tvoří svoje stáří sám. Buď radostné, rozjasněné, nebo zahořklé a hašteřivé. To znamená, že by měl už předem myslet na dobrou přípravu. Člověk má — oproti zvířatům — schopnost představit si, kam povede jeho cesta, pochopit, kam ho přivedou jeho povahové vlastnosti. Z toho pak chtít cílevědomě se změnit, když to bude třeba. Někdo snad namítne, že předělávat se na stáří je těžké, že to nejde. Odvete to větou: „Já už jinak nebudu.“ Apoštol Pavel si to pravděpodobně myslel také a nakonec si říká: „Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mne vysvobodí z toho bědného stavu? Protože věřím v Boží moc, tak si odpovídám: „Všecko mohu v Kristu, který mi dává sílu.“ (Fil 4,13)

Ke změně k lepšímu není nikdy pozdě, ani ve stáří ne. I ve stáří může člověk zůstat duševně i duchovně čilý. V anketě, která měla zjistit, co by si lidé na stáří nejvíce přáli, odpověděli z 95 procent: „Přál bych si být duševně svěží.“ Při dobré vůli v podstatě to jde uskutečnit. Kdo si dokáže přiznat chybné návyky, které získal v mládí a lituje toho, je na dobré cestě zbavit se jich. Přitom nezapomíná na slova Ježíše Krista: „Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic.“ (Jan 15,5)

K. Šp.

CO MOŽNÁ NEVÍTE O krvi

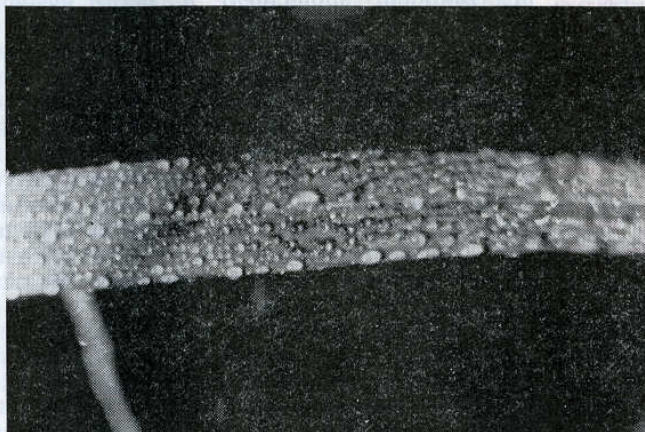
Krev patřila od nepaměti k symbolům života, zároveň však byla i symbolem jeho křehkosti. S krví vytékající z poraněného zvířete či člověka odcházel také jeho život. I v bibli čteme: „Život každého tvora je v jeho krvi, ta ho oživuje.“ (3 Moj 17,14)

Pokusme se však nyní zastavit u otázky, co vlastně víme o té „nejcennější“ tekutině z hlediska jejího složení a funkcí. Množství krve, která obíhá v cévním řečišti, představuje asi 7–8 % celkové tělesné váhy. U člověka vážícího 70 kg to je tedy něco přes 5 litrů. Z čeho je složena? Krev tvoří buňky — červené, bílé krvinky a krevní destičky, které jsou rozptýleny v tekutině nazývané plazma. Ta je bohatá na nejrůznější látky bílkovinné, tukové či cukerné povahy.

Jaké funkce plní krev? Těch úkolů je celá řada. Uvědomme si nejprve, že je to systém, díky kterému jsou navzájem spojeny všechny tkáně a buňky lidského těla. Každá z nich, má-li být platnou součástí fungujícího organismu, potřebuje dýchat, zpracovávat živiny, zbavovat se odpadních látek, předávat své produkty atd. Krev je tedy systémem transportním, který zajišťuje všechny tyto potřeby. Zároveň hraje významnou roli v obraně organismu. Je také systémem informačním. Nejenže přináší látky, které slouží jako signály pro činnost buněk třeba na druhém konci těla, ale samy krevní buňky jsou schopny mezi sebou komunikovat, předávat si informace, uchovávat je a v případě potřeby znovu použít. Krev také udržuje pro činnost všech buněk potřebnou stálost vnitřního prostředí.

Věnujme se nyní podrobněji jednotlivým složkám krve, hlavně krevním buňkám. Do pojmu krevní buňky zahrnujeme krvinky červené, bílé a krevní destičky. Celá tato soustava krevních buněk patří v současnosti mezi nejprozkoumanější buněčné systémy lidského těla. Tvoří se hlavně v kostní dřeni. Vývoj některých bílých krvinek probíhá i v jiných orgánech (např. brzlík, lymfatické uzliny). Má se za to, že existuje jedna společná — tzv. kmenová krvetvorná buňka, z níž se tvoří dalším dělením a znáním všechny specializované buňky. Tento proces krvetvorby je v posledních letech v popředí zájmu mnoha světových vědeckých pracovišť. A poznatky, které jsou získávány, otvírají i naděje na nové léčebné postupy u nemocí, jež jsou zatím z hlediska současných možností léčby v podstatě nevyléčitelné.

Řekli jsme, že jedním z hlavních úkolů krve je přenos kyslíku ke všem buňkám organismu. Je to funkce nesmírně důležitá,

vždyť nervové buňky bez kyslíku začínají nevratně odumírat již po pěti minutách. Tento přenos zajišťují červené krvinky. Umožňuje jim to zvláštní bílkovina, nazývaná červené krevní barvivo — hemoglobin. Obsahuje železo, na něž se kyslík váže v plicích a ve tkáních se uvolňuje. Z buňek pak do krve přechází kyslík uhlíčitý, který je z plic vydechován. Pod pojmem dýchání si většinou představujeme činnost plic, ale ve své podstatě plice provádějí činnost pouze „ventilační“ a dýchá vlastně každá buňka.

Budeme-li nyní hovořit o bílých krvinkách, máme na mysli granulocyty, monocyty a lymfocyty, jejichž prvořadou úlohou je zabezpečit obranu organismu. Pro mnohé buňky, např. granulocyty či monocyty je krev pouhým transportním kanálem, kterým proudí na místo potřeby, například do zánětlivého ložiska na noze či v plicích. Zde vystupují z krevního řečiště přes cévní stěnu a prodělávají další proměny. V tomto cílovém místě již zůstávají a působí podle svého vybavení, např. tím, že pohlcují cizorodé mikroorganismy (fagocytují) a pomocí zvláštních mechanismů a látek nazývaných enzymy je pak ničí nebo alespoň zamezují jejich dalšímu množení.

Zvláštní pozornosti si zasluhují lymfocyty. Stále jasněji se ukazuje, jak hluboce diferencované, vzájemně propojené a složité je tento systém. Funkce těchto poměrně malých krevních buněk nebyla dlouho známa. Vědci se ptali — k čemu jsou vlastně dobré? Teprve v posledních desetiletích jsme svědky exploze poznatků o jejich činnosti a vzájemných vztazích. Můžeme říci, že ve spolupráci s dalšími bílými krvinkami slouží jako informační a řídící složka

obraněho systému. Tyto buňky vykonávají tzv. imunitní dozor, který bývá někdy přirovnán k policejnímu dozoru. Jsou totiž schopny rozlišovat mezi tělu „vlastní“ a „cizí“ látkou. Je to umožněno tím, že na svém povrchu nesou velké množství struktur (receptor), díky kterým mohou rozpoznávat nejrůznější látky — jako když klíč zapadne do zámku. Jsou schopny tyto informace předávat dalším buňkám, jedna jejich podskupina je nazývána paměťovými lymfocyty, neboť ony tyto informace uchovávají.

Další mají schopnost na přesný pokyn začít velmi rychle vyrábět tzv. specifické protilátky, což jsou protilátky určené přesně proti té bakterii či viru, které organismus napadly. Tělo však není ohroženo jenom zvenčí. Důležité tam, kde se něco děje, dochází i k chybám. Nejinak je tomu i v případě tak složitých procesů, jaké probíhají v buňkách i při jejich dělení. Stává se, že vznikne buňka, která je „špatná“ a mohla by za jistých podmínek dát vznik třeba i nádorovému bujení. Zde se právě uplatňují lymfocyty, které umí tyto buňky poznat a poté i zničit. Selže-li tento systém dozoru, může se stát, že z jediné takové „špatné“ buňky vznikne skutečně nádorové onemocnění, lidově rakovina.

Poslední skupinou krevních buněk jsou krevní destičky. Všichni jsme již udělali zkušenost, že po říznutí, např. do prstu, se krev za chvíli zastaví. Za to vděčíme právě krevním destičkám. Ty by na to však samotné zdaleka nestačily. V plazmě je řada speciálních bílkovin — faktorů krevní srážlivosti — které se všechny ve vzájemném spolupůsobení podílejí na zástavě krvácení. Kdyby však fungoval pouze tento systém, mohlo by se

stát, že dojde ke zbytečnému vytváření krevních sraženin v cévách, což by pak vedlo k omezení krevního zásobení tkání i celých orgánů a jejich následnému odumření. Proto v krvi působí i druhý systém, který rozpouští krevní sraženiny. Normální krevní srážení je tedy zajištěno jejich společným působením a rovnováhou.

Mým cílem není udílet praktické rady. Jen krátce se proto zmíním o třech látkách, které jsou důležité pro tvorbu a správnou činnost červených krvinek. V první řadě je to železo. Jaké jsou jeho zdroje? Vynecháme-li zvířecí vnitřnosti, které jsou nyní nevhodné z hlediska nahromadění těžkých kovů a dalších jedovatých látek, jako dobré zdroje pak zůstávají celozrnná pšeničná mouka, ryby, vaječné žloutky, ořechy, datle, fíky, fazole, chřest, špenát, melasa a ovesná mouka. Zvláště ženy, které mají silnější měsíčky, a matky v období těhotenství a kojení musejí dbát na zvýšený příjem železa. Vždyť nově tvořící se organismus v jejich těle odčerpává značnou část zásob železa a chudokrevnost by se mohla projevit jak u nich, tak i následně u jejich dětí.

Další důležitou látkou je vitamin B 12, jehož nedostatek vede k tzv. perniciózní anémii a těžkým neurologickým změnám. Na rozdíl od jiných vitaminů se nenalézá ve využitelné formě v rostlinách, ale téměř výhradně v potravinách živočišného původu. U ovo-lacto-vegetariánů se není třeba nedostatku tohoto vitamínu obávat. Stále se však diskutuje otázka jeho nedostatku u obzvláště přísných vegetariánů, neboť u některých jejich skupin byl tento nedostatek popsán. Zde se doporučuje např. vitamínem B 12 obohacené sójové mléko. A opět je třeba upozornit na zvýšenou potřebu v období těhotenství, kojení a růstu mladého organismu. Poslední látkou je kyselina listová, která se nepřídatně do vyráběných vitaminových přípravků. Mezi její zdroje patří čerstvá listová zelenina a květák. Obsahují ji i vnitřnosti, které však nejsou vhodné z jiných důvodů, jak jsem se zmínil již dříve.

Často se v souvislosti s krví hovoří o tzv. „špatné“ krvi. Klade se otázka: Co dělat, aby má krev byla „zdravá“? Zde je třeba podotknout, že krev je jakýmsi zrcadlem stavu celého organismu. Zde neplatí jiná rada, než střídmost a zdravý styl života ve všech jeho oblastech.

Na závěr lze snad říci tolik, že při studiu krve, krevních buněk, jejich činnosti, často nezbyvá, než zasnout nad důmyslností a účelností celého tohoto systému. Na základě vděčnosti za dar života bychom měli dbát o jeho udržení i rozhojnění. Pro nás, křesťany, má krev i symbolický význam. Je symbolem Božího milostivého jednání s člověkem. V bibli čteme: „Krev Ježíše Krista, Syna Božího, nás očišťuje od každého hříchu.“ (1 Jan 1,7)

MUDr. MAREK TRNĚNÝ

neriešiteľné riešiteľným

Niet človeka na zemi, ktorý by aspoň občas nemal problémy. Prichádzajú tie každodenné bežné, s ktorými si vieme poradiť. Sú však aj problémy, na ktoré nestačíme sami, ktoré riešime za pomoci iných ľudí, svojich známych, remeselníkov, špecialistov, lekárov, právnikov a rôznych inštitúcií, podľa druhu a povahy problému. Sem patrí napr. oprava rozbitého auta po havárii, súdny spor o majetok, alebo amputácia končatiny v záujme záchrany života. Väčšie problémy vyrastajú z narušenej dôvery v medziľudských vzťahoch v rodinách, končiace rozvodom a rozbitím domova nevinným deťom. Postrachom sú pre nás aj tzv. civilizačné choroby. Neraz nás až zamrazí, keď počujeme zpravu o náhlom umrtí niekoho z našich známych na rakovinu. Keď zbadáme na sebe niečo neurčitého, zmocňuje sa nás obava, čo ak je to tiež... Ako sa nám napokon uľaví, keď to nie je nič vážne, pred čím skoro všetci máme strach.

Mohli by sme uvádzať celú radu celospoločenských a svetových problémov — ekologické, ekonomické, politické a iné, ktoré svojou závažnosťou sa dotýkajú už aj nás jednotlivcov. Osobitnou oblasťou sú problémy zo získanej závislosti na drogách a iných zdravoti škodlivých látkach. Mal som dobrých priateľov, ktorí si veľmi priali zbaviť sa zlozvyku fajčenia a pitia alkoholu. Vyskúšali všeličo možné, ani liečenie nepomohlo a sám by som im rád býval poradil, ale nevedel som im pomôcť, lebo podobne ako oni, bol som i ja závislý, ale zase na niečom inom. Vyskúšal som však pre mnohých cudzí a nepopulárny spôsob, ako úspešne víťaziť nad ľudskými slabosťami, ktorým som bol plne oddaným a „poslušným otrokom“.

Väčšina z nás, keď vidíme takýchto úbožiakov, poľutujeme ich a sme radi, že nie sme takí istí. My sa dokážeme navonok správať korektne, oni to však nedokážu. Nevedia sa prispôbiť zákonom spoločnosti a neraz skončia aj vo väzení. Nemusia vždy ísť o viditeľné problémy. Správanie môžeme mať navonok bezchybné, aj viesť usporiadaný život, byť uznávaným odborníkom a občanom, v skrytosti však nás môže trápiť nejaký problém, pre ktorý aj roky nemôžeme kludne spať. Môže to byť pocit viny, vedomé ubližovanie iným, nečestné činy, obava z budúcnosti atď. To všetko nás psychicky depce a pripravuje o vnútorný klud a radosť zo života.

Vo chvíľach, kedy si uvedomujeme, že sme už úplne na dne, keby zlyhali všetky pokusy pomôcť si, máme možnosť vyskúšať mnohými overený a účinný liek — ktorý, ako som už spomenul, som vyskúšal aj ja — požiadať o pomoc Ježiša. „A vyzývaj ma v deň súženia, vytrhnem ťa, a budeš ma oslavovať.“ (Ž 50,15) To je návod, ako zmeniť svoj „neriešiteľný“ prípad.

Snáď namietneš, že Boh sa priznáva len k vyvoleným, ktorí sa nazývajú kresťanmi. Ježiš Kristus nie je Bohom len pre niekoho, len pre tzv. „zbožných“. On je ochotný riešiť každý problém a to každého človeka bez rozdielu a bez ohľadu na minulosť. Obracia sa aj k tebe. On rešpektuje osobnosť a slobodnú vôľu človeka, teda nevnučuje sa a čaká, ak Ho o to

požiadaš. Taký je v skutočnosti Boh — ochotný, ale nevtieravý. Môžeš ho osobne poznať, ak chceš. Prekážkou môže byť len naša sebestačnosť a vonkajšia dobrota. S tým však nemusíme vystačiť na celý život. Z istého hľadiska je nerozumné stále spoliehať len na seba a niešť všetku ťarchu života na svojich bedrách, keď to chce urobiť niekto iný za nás.

Ježiš nás chce oslobodiť od každého bremena — od tzv. nezničiteľných zlozvykov a nesprávnych návykov, od všetkého, čo znepríjemňuje a robí ťažkým náš život. A nielen to, Boh má pre nás ešte skvelejší plán — oslobodiť nás aj od túžby robiť zlé. Pritom môžeš kedykoľvek spoločenstvo s Bohom zrušiť, pokiaľ budeš chcieť opäť veci vziať do svojich rúk a závisieť len od seba. Možno, že dnes nepocituješ potrebu pomoci, snáď preto, že nemáš problémy, na ktoré nestačíš, ale je dobre vedieť, kde sa v čase naliehavej tiesni obrátiť. Ježiš ťa iste neodmietne a rád ti pomôže.

Ježiš chce však vyriešiť aj ten najchúlostivejší a najzávažnejší problém, ktorý trápi väčšinu ľudí a ktorý dosiaľ nedokázal nikto z ľudí vyriešiť — otázku, čo bude po smrti. Len Ježiš Kristus hovorí: Ja som vzkriesenie i život, ten, kto verí vo mňa, aj keby zomrel, žiť bude.“ (Jan 11,25) On túži a čaká, kedy sa k nemu obrátiš o radu alebo pomoc, lebo mu veľmi záleží na tvojom šťastí, slobode a záchrane.

J. STISKALA

Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř

Píšeš dopisy rád a často?

Většina dívek asi odpoví ano a kluci snad pohrdlivě poznamenají: „Dopisy? ... Př, na co?“ Snad jsi už zažil ten zvláštní pocit, kdy usedáš k čistému papíru, abys napsal (možná poprvé někomu, koho máš nebo chceš mít rád). V hlavě se ti rojí spousta myšlenek, ale je těžké je srovnat tak, aby i na papíře dávaly smysl. A přitom ti na tom tolik záleží! Ten druhý totiž, kterému dopis přijde, hledá mnohem víc než jen slova a věty, víc než jakousi informaci. Bude dopis čistě určitě několikrát a možná i mezi řádky. Oslovení, úvod a pak už začíná proud zážitků a všeho, co do dopisu

Písmeno h mi potíže s hledáním vhodného slova nedělalo.

h...hlad

„Hlad?“ Proč vybral právě tohle slovo? slyším vás namítat. My přece nehladovíme. Ano, frontu na banány nebo mandarinky si vystát (někdy bezúspěšně) musíme, ale to s hladem nemá nic společného. Hlad ohrožuje jiné země. Naštěstí „jiné země“ jsou tak daleko, že nás pro ně svědomí nepálí, ani když zase házíme do kontejneru půlku bochníku s pochopitelnou omluvou: „Ten chleba tak rychle tvrdne!“

Slovo hlad v naší řeči nepatří k často užívaným. Určitě ho užíváme méně než slovo chuť. Pravděpodobně proto, že větu — mít hlad na tvarohové koláčky nebo kaviár s vejcem, nelze říct jak z důvodů gramatických, tak faktických. Na kaviár a koláčky nemáme hlad, ale chuť.

Nehladovíme, ale...

„Tak to už přestává všechno. Nakonec je mu líto, že v naší zemi není hlad!“ zřejmě teď už hlasitěji protestujete. „O co mu jde?“

Hned vysvětlím. Snad by se zbytek mého uvažování nad slovem hlad dal nazvat větou z bible, často užívanou, často zneužívanou: „...člověk nežije pouze chlebem.“ (5 Moj 8,3) Je i jiný hlad, jiné hladovění, jiné chutě, ale... „...Mám všechno a už nic nepotřebuji!“ (Zj 3, 17) Ano, pocit sytosti vládne i tam, kde by měly být vidět spíš rozervené dlaně prosebníka. Nechceme a nepotřebujeme být na někom závislí. Vystačíme si sami, se svým poznáním, se svým vzděláním, se svými názory. Teď už jen občas dostaneme chuť na nějaký mimořádný zážitek, senzační projev, zázrak nebo aspoň něco dostatečně dramatického.

„Blaze těm, kdo hladovějí... po spravedlnosti...“ (Mat 5,6), říká Ježíš Kristus v kázání na hoře. Jenže samotné pomyšlení na hlad je pro nás lidi zvyklé na různé druhy pojištění a smluvních záruk nesnesitelné. Žít jen tak, bez za-

jištění a třeba i o hladu? Ne, nechceme pokorně čekat na čas nasycení. Nejsme ochotni čekat na Boha, ani na jeho spravedlnost. Chceme spravedlnost teď hned a podle našeho zdání.

Ne, čekání, natož hladovění nepatří do našeho životního stylu i přesto, že Ježíšovo blahoslavenství končí tak nadějně: „...oni nasycení budou.“ A tak se sytíme sami. Náš hlad po vědění, po poznávání a spravedlnosti, po Bohu, zaháníme mlsáním lidských výtvorů, zákusky diletantských pouček, sousty dogmatických tvrzení ozdobených lidskou, málo výživnou pýchou. Z takového syčení máme brzy přeplácené žaludky, je nám z toho všeho často nanic, ale... nehladovíme.

V takovém stavu nemáme ani pomyšlení na krajíc „obyčejného chleba“ Božího slova, natož abychom toužili po prostém pokrmu Boží spravedlnosti.

Nejsem lékař, ani ten, kdo příliš rozumí lidskému tělu, ale věřím v blahodárný účinek hladovění. Hlad nemusí být vždycky znamením bídy.

Možná, že se právě teď cítíš vyprahlý a hladový. Nenalézáš odpověď na všechna svá proč a nikde nenalézáš záruky pro svá čekání. Nerozumíš mnoha věcem ve svém životě a zatím se nic neděje. Stydíš se za to, protože hlad, ten nepřijemný stav čekání, ti připadá hrozně nepřírozený. Všichni okolo tebe jsou sytí. (Aspoň tak vypadají.) Někteří dokonce hlasitě vykřikují, že mají Boží moc a cesta životem se jim jeví jako procházka rozkvetlou zahradou, a na tebe se dívají jako na ztracený případ. Nezoufej. Chci tě ujistit, že čekání na Boží slovo stejně jako hlad po spravedlnosti může být požehnáním, protože jen hladový bývá nasycen.

JAN BARTA

ABECEDA

spělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým

patří. A po chvíli s ulehčením či s údivem zjistíš, že jsi na konci. A potom? Pak čekáš odpověď...

Dostáváš dopisy rád a často?

Pokud nepíšeš dopisy z donucení, nebo jen proto, že se to má, ale z lásky či přátelství, už se nemůžeš dočkat odpovědi. Pečlivě počítáš dny a hodiny, kdy se ti vrátí odpověď. S velkými nadějemi jsi psal a ještě s většími nadějemi čekáš. A najednou dopis držíš v ruce, pomalu otvíráš a čteš poprvé, podruhé... až najednou zjistíš, že aniž bys chtěl, psaní znáš zpaměti. Chvilé napětí opadá a ty znovu pročitáš teď už známé řádky.

Proč o tom píšeš?

Chci tě upozornit na zvláštní psaní pro člověka. Těch psaní je celá knížka. Nejde o obyčejné dopisy. Je v nich více než pár rukou psaných řádek. Jsou v nich nesmělá vyznání lásky, nabídky přátelství. Je v nich ukryta touha po pokoji, radosti a štěstí, touha po něčem, co buduje a utvrzuje vzájemné vztahy. Touha po jistotě, z níž se rodí odvaha. Takové neobyčejné dopisy patří do tvého života. Vždyť přece toužíš po pokoji, radosti, štěstí, po lásce, a proto ti připomínám znovu, že existuje knížka s šesti dopisy. Jsou psány z velké lásky. Ten, kdo je nechal napsat,

o své lásce nejen mluvil, ale on ji kázel. Můžeš si být jist, že tě má rád. Nevěříš? Pak vezmi tu knížku — bibli — a čti. Vždyť je zde pro tebe. V ní najdeš dopisy psané s láskou a možná i s tichou obavou, že řekneš ne. I na to máš právo. Čti ty dopisy a pak napiš svou odpověď. A jestliže budeš mít na jazyku znovu slovo ne, zase tě prosím, snaž se ještě chvíli přemýšlet o slovech toho, který to s tebou myslí vážně. Snad zjistíš, že láska není jen pocit, ale vztah. A ten vzniká sice pomalu, ale o to déle vydrží.

-CVH-

najdu odpověď?

Byla jsem úplně obyčejná dívka jako desítky, stovky dalších, které každé ráno spěchaly k velkým dveřím gymnázia. Chodila jsem do školy ráda a myslím, že mi studium šlo. Dělat mi dobře, když za mnou přicházeli pro radu nejen spolužačky ale také spolužáci. Ten potřeboval opsat úlohu z matematiky, ta potřebovala pomoci s nepříjemnou domácí prací z ruštiny. Ne, nikoho jsem neodbyla, každému jsem ráda Ráda? To byl právě ten problém. Všichni mne ve škole pokládali za skromnou (co jsem měla dělat, když na víc „hadříků“ pro mne naši neměli), vždy ochotnou pomoci (věděl se o mně, že jsem věřící) i s určitou dávkou ctižádosti. Avšak uvnitř ... Kde? Už ho tu máme zase — tygra v nás. Ačkoliv navenek vyhlíželo vše v naprostém pořádku, prožívala jsem vnitřní zápas znužené, vzdorující, někdy zklamané a nepochopené dívky. Každý, nebo spíš každá, která měla více než pětadvacet, byla pro mne příslušnicí už dávno odepsané generace. Obzvlášť, setkala-li jsem se s lidmi věřícími (a setkávala jsem se s nimi pochopitelně velmi často), zdálo se mi, že jim stále méně rozumím. Jejich „předpotopní“ názory i počínání ve mně vzbuzovalo odpor. „Farizeové“, říkala jsem si, „po-

řád jenom vykládají o morálce, ohánějí se Pánem Bohem a podobnými „svatými“ frázemi.“

Musím se však přiznat, že v postoji vůči věřícím jsem nebyla vyrovnaná. Boha jsem ze svého života neminula vyškrtnout a život mých rodičů mne přesvědčoval vždycky znovu, že všichni věřící nemusejí být farizeové. A tak se jistě nebudete divit mému vnitřnímu neklidu. Toužila jsem po svobodě a nezávislosti, ale na druhé straně jsem byla přesvědčena, že existuje jistota, která stojí mimo mne, je neměnná a jen o ni je možné se opřít. Byla jsem zmatená a neměla jsem naprosto žádnou chuť se někomu se svými problémy svěřit. Svůj vnitřní zápas jsem si nechtěla nakonec připustit ani sama v sobě. V mém boji nebyla žádná vzpoura proti zákonům společnosti či něco, proč by se za mne měla moje rodina stydět. Neprovedla jsem žádnou ostudu.

Zdá se mi, že pro člověka, jehož hříchy jsou do očí bijící, je obrácení snadnější. Ten, kdo se dostal až na dno a přitom neumlčel úplně svědomí, ví, že potřebuje Boha. Já jsem si myslela, že ho nepotřebuji. Byla jsem v zajetí něčeho silnějšího, než je „bahno hříchu“. Moje hříchy byly docela běžné. Chodila jsem do shromáždění, poslouchala jsem kázání, někdy mne i trápilo, že nedokážu úspěšně bojovat se svými slabostmi. Ale když jsem se znovu setkávala s nezdarem, smířila jsem se s tím, že moje náboženství na vyřešení mých problémů nestačí. Dovedete si tedy asi představit, jak to vypadalo v mém nitru. Samozřejmě, jednou muselo v mém životě dojít k vyhrzení situace. Pamatuji si na ten den. Vypadal stejně jako jiné dny. Jen protáhlý obličej třídního prozrazoval napětí. „Ředitelství školy vám nedalo doporučení ke studiu na vysoké škole. Byla jste ovlivněna náboženskou výchovou ...“ řekl, a díval se někam hodně daleko. Náš pohled se nesetkal. „Zase je v tom Bůh,“ říkala jsem si. V ten den tygr mého já ve mně promluvil mnohem hlasitěji. Modlila jsem se plná vzdoru: „Jestli jsi, tak proč mě tak trápíš ...?“ zněla slova mé modlitby. Ne, Bůh nesestlal hromy a blesky jako odpověď na mou modlitbu, ani neudělal zázrak, ale odpověděl úplně jinak. Jeho odpovědi jsem však porozuměla až později. Bůh mě neopustil, ačkoli mi na něm už vůbec nezáleželo. Díky Bohu za to, že mne nepřestal provázet, i když jsem

vzdorovala a nechtěla jsem s ním mít raději nic společného.

Chci s vámi tedy v příštích uvažováních hovořit o otázkách, které mne uváděly do rozpaků, mátlly mne a pronásledovaly, dokud jsem na ně nedostala odpověď. Chci s vámi o tom hovořit proto, že otázky, které tak vytrvale útočily na mou mysl, vás určitě trápily také, nebo možná ještě trápí. Vždyť jsme si vlastně všichni podobní. Problémy neodcházejí s generacemi. Mění se jen místa děje a styl řeči. Na jaké otázky si tedy budeme chtít odpovědět?

Tady jsou: Můžeme dosáhnout pokojné a vyrovnané mysli? Můžeme se zbavit pocitu viny? Vyslychá Bůh vždycky modlitbu? Co dělat, když nedostáváme odpověď? Může Bůh skutečně člověka změnit? A jak to dělá? Podstupujeme přitom nějaké riziko?

Mé uvažování není určeno lidem, kteří hledají zvláštní literární krásu nebo nějaké nové filozofické pohledy na život. Je určeno spíše těm, které trápí nejasnosti, poznání vlastní nedokonalosti. Myslím si totiž, že člověk, který se topí, nepotřebuje vědět mnoho o fyzikálním či chemickém složení vody, ale spíš potřebuje znát způsoby, jakým se dostat z vody ven.

jmb

epistoly

známému
✓ neznámému
malému chlapci
opuštěné sousedce
nemocné kamarádce
rodičům
smutným

Slibila jsem, že Ti zase napíšu, i když se téměř neznáme. Jen když Tě potkávám, zkouším uhodnout, co prožíváš. Možná, že jsi na tom podobně jako mnoho lidí. Neznají sami sebe, i když máme všichni schopnost sebehodnocení. Ale jak se vlastně hodnotíme? Většinou jen tak, že se srovnáváme s druhými.

Já si taky většinou všímám, že mají to a ono, že cestují tam a tam, že jsou oblíbení, ale já — ne. Tak se cítím na světě špatně: opomíjená, nespravedlivě málo obdarovaná nadáním, neúspěšná, neschopná, nepřijemná. Opravdu neumím přiměřeně reagovat, jedním nevládně, nic nestačím, zavinila jsem ve svém okolí tolik problémů. Těm šťastnějším závidím, a tak bráním vlastní radosti ze života,

Když jdeme v myšlenkách touto cestou, dostaneme se na rozcestí. Jedna stezka se stáčí prudce dolů. Jdu po ní stále rychleji a tou rychlostí se násobí všechny mé výčitky. Cesta se zužuje, už není kam jít. Čtu poslední označení: „Jeskyňě beznaděje“.

Někteří známí (i oni měli pocity méněcennosti) šli také až na rozcestí, ale nešli se mnou dolů. Správně usoudili, že jít sám do sebe — to nemůže dobře skončit. Každý v sobě najdeme tolik důvodů k smutku k tomu, abychom si nevěřili, abychom na těch pár svých dobrých vlastností a několik úspěchů hodili černý pytel — takže ti prozíravější to neriskovali.

Zdálo se mi, že jeskyňě bezmocnosti, do které

mne zavedla má cesta (na které jsem konstatovala všechny své chyby a sčítala své neschopnosti a nevýhody, s kterými žiju), ta jeskyňě nemá východ. A je zde tma.

Moji známí jdou zatím jinou cestou. Vzpomínám si, že se nestácela dolů. Vedla k hřebenu pohoří. Asi je tam dobrý rozhled.

Upovědomila jsem si, že kromě toho, jak jsem všechno v životě kazila, mně to kazili jiní, navíc to v podstatě je všechno moje vina. To vědomí mě skoro porazilo. A první myšlenka nese další důkazy. Ano, všechno nepřijemné, co jsem prožívala, jsem také sama zavinila. To musím přiznat. Ještě dobře, že jsem v jeskyni, nikdo mě zde nevidí.

Ostatní jdou po své jasné cestě. Nepřipustí si nic nepřijemného. A na hřebenu svítí slunce. Určitě svítí, protože i sem do jeskyňě uniklo teď trochu světla. Vidím východ!

Možná, že ta jeskyňě není tak strašná. Je pravda, že je zde tma, že jsem zde prožila bezmocnost, pocit viny a že to vše bylo skutečné. Ale není to definitivní, dokud svítí slunce. Dá se vyjít. Doškrábu se k paprsku světla. Tady je východ. Neohlížím se do tmy za sebou...

Tak jsem se ti, milý neznámý, svěřila s turistikou svého života. Ale ještě jsem Ti neřekla o té skupině, která šla nahoru. Bojím se o ně. Nevědí, že existuje tma. Že i na horách jejich zdravého sebevědomí večer zapadá slunce. Mne ta jeskyňě vlastně připravila na tmu.

Na začátku jsem Ti psala, že záleží na tom, jak se hodnotíme, za koho se považujeme, zda za malé, neschopné, nebo zda se vidíme, že jsme dobří a pyšní... Kdo vlastně jsme? Co si myslíš o sobě Ty? Taký se srovnáváš s druhými? Určitě. Podle něčeho se musíme měřit. Ale na své cestě jsem pochopila, že tohle měřítko samo nestačí. Dovede nás k propasti malomyslnosti (to když zvolíme cestu přiznávání chyb) nebo nás žene do hor povýšenosti, pýchy a sobectví.

V jeskyni bezmocnosti jsem poznala, že je ještě nějaké měřítko ve mně, kompas, který pravdivě konstatoval: „Všechno je to tvoje vina a nic s tím neuděláš, nejsi schopna se změnit, jsi bezmocná.“ A byla to pravda.

Jen ten paprsek slunce, to obyčejné denní světlo vše vyřešilo. Jeskyňě sama zůstala tmavá, ale já jsem mohla ven. Vedla z ní cesta.

Píši Ti v symbolech (i když skutečnou turistiku také miluji), protože cesty myšlenek a rytmus srdce se dost těžce popisují. Ale chci Ti říci srozumitelně, že i Ty si budeš muset dříve nebo později říci nahlas, kým jsi. Zda jsi ve srovnání s jinými lepší, oblíbenější, spolehlivější, vyrovnanější. Jestliže takový jsi, bojím se, abys nešel do hor. Jsi odvážný, ale možná sis některé věci nepřiznal, přehlížel svou lidskou křehkost a západ slunce na hřebenu Tě může zradit tmou, kterou přinese. (Existuje také komplex vícecennosti.)

Možná dojdeš na rozcestí jako já (rozcestí

poznáš, tam si budeš muset říci nahlas, kým jsi). A pokud si všechno přiznáš, možná se ta skupina jdoucí do hor (která chce kolektivně popřít lidskou křehkost) za Tebou soucitně ohlédne: Slabý...! Bude Ti strašně. Cesta skončí až v jeskyni beznaděje. Ale přesto se neboj, já tu jeskyni znám, byla jsem tam. Víím, že k večeru, když se slunce blíží k obzoru, tam vnikne světlo. Zase vyjdeš. Přestaneš spoléhat na sebe. Budeš mít sílu přiznat a vyznat: „Když se dívám na sebe, nevím, jak bych mohl být zachráněn; když se dívám na Krista, nevím, jak bych mohl zahynout!“ (Martin Luther)

Nikdy neodmítej tu zprávu o naději. Stačí Tvá touha, upni se ke světlu, jen několik kroků. A pak se Ti otevře jasný svět. Jeskyňě tmy zůstane za Tebou.

A poznáš, kdo jsi. Byl jsi slabý, teď budeš silný, dostal jsi sílu. Trápil ses, že nejsi uznávaný, oblíbený, ale teď poznáš lásku, která si neklade podmínky; nevěděl jsi, kde je Tvoje místo, ale teď víš, že patříš do rodiny, jejíž členové jsou v celém vesmíru.

Je zde pro turisty ještě jedna možnost. Kdyby Ti někdo ze skupiny, která jde do hor, podal ruku, když se rozbíháš k jeskyni beznaděje, zadržel by Tě a šli byste spolu po jiné cestě. Nevede do hor pýchy ani do jeskyňě beznaděje, ale úbočím rovně — přímo vstříc slunci. — Ale to se stává málokdy.

Paola

Dvakrát v roce dostávají všichni žáci vysvědčení. Obvykle jsou hodně zvědaví, jaké to jejich vysvědčení bude. Jsou tam známky z každého předmětu. Když vysvědčení nedopadne nejlépe, každý žák si umínuje, že se polepší, že příště bude vysvědčení pěkné. Samozřejmě, znamená to pilně se učit. Vím však ještě o jiném vysvědčení, které nedostáváme ve škole. Je to vysvědčení, které dá člověku Pán Bůh. Každému, ať je to tatínek, maminka nebo děti, dá Pán Bůh jednou takové vysvědčení. Nejsou na něm sice napsány známky z jednotlivých předmětů, ale je tam celkové ohodnocení, zda jsme žili tak, jak si to Pán Bůh přeje.

Když nás paní učitelka pochválí, to je jako by nám dala jedničku. A když nás Pán Bůh pochválí, to je také jako bychom dostali jedničku. Tu pochvalu Pán Bůh říká slovy: „To je chlapec, to je děvče, jak jsem si ho představoval, je podle mého srdce.“ O jednom člověku to už takhle řekl. Komupak dal Pán Bůh takové krásné vysvědčení? Budu vám vyprávět o životě toho muže. Možná, že přijdete na to, kdo to byl.

Jeho rodiče bydleli v malém městě; měl hodně bratrů. Rád zpíval a také hrál na hudební nástroj. Když byl starší, musel pást ovce svého tatínka. Dělal to velmi pečlivě. Jednou mu chtěl medvěd ukrást ovečku. My bychom se třeba polekali a řekli si: „Na jedné ovečce nezáleží, ať ji medvěd třeba sežere.“ Ten mladý hoch se však neobojácně postavil proti medvědovi, zahnal ho a ovečku zachránil.

Po několika letech, když už byl starší, byl svědkem toho, jak jeden ci-

nejlepší
vysvědčení

zí válečník silným hlasem zlořečil Pánu Bohu. Nadával mu. Ten válečník byl silný a veliký — úplný obr. Všichni, kteří to slyšeli, dostali strach. Náš mladý přítel miloval Pána Boha celým srdcem. Nemohl poslouchat ty nadávky. Rozhodl se, že proti obru bude bojovat. Opravdu, šel proti němu do boje a — třebaže byl mnohem menší — přemohl ho. To proto, že se spoléhal na Boží pomoc, že mu v boji pomůže. Věřil vždycky, že ho chrání Bůh. A opravdu, chránil ho i v jiných nebezpečích a pomáhal mu.

Někdy udělal i špatný skutek, který se Pánu Bohu nelíbil. Ale litoval toho a prosil Pána Boha, aby mu to odpustil. A Pán Bůh mu jeho hřích odpustil.

Někteří z vás jste už asi uhádli, kdo to byl. Ano, byl to král David, muž podle srdce Božího. O něm dal Pán Bůh to pěkné vysvědčení, že se mu David líbí. Pochválil ho, že je takový, jak si ho představoval.

Teď se vás, děti, zeptám: Můžeme být také takovými lidmi, jako byl David? Co je k tomu třeba? Je třeba, abychom měli rádi Pána Boha z celého srdce, věřili, že nás chrání a nepochybovali o tom. Když nám rodiče uloží nějakou povinnost nebo ve škole dostaneme nějaký úkol, tak ho svědomitě provedeme. A když uděláme něco zlého, pak to nezatajujeme, ale přiznáme se k tomu a prosíme Pána Boha o odpuštění. Když to takhle budeme dělat, Bůh nám dá takové vysvědčení, jako dal Davidovi. Řekne o nás: „Ten Jirka se mi líbí, ta Maruška se mi líbí, mám z nich radost.“ Kdo z vás by chtěl dostat takové vysvědčení? K. Šp.

„Tak ahoj, já už musím jít na oběd,“ loučí se Jana se spolužačkou Irenou, když došly ke školní jídelně. Ireně se ale nějak nechce jít. Chvilí přešlapuje a pak se své kamarádce svěř.

„Ty se máš, že můžeš chodit na obědy do jídelny. Já si musím doma ohřívát jídlo, které mi maminka uvaří.“

Jana chvíli přemýšlí, jak by Ireně pomohla. A už to má.

„Dneska půjdeš na oběd se mnou.“

„Já ale nemám stravenku,“ namítla Irena. Jana se však nedala odradit. Celý plán už měla promyšlený. Vzala Irenu za ruku a odváděla ji do odlehlejší kouta školního dvora, aby je nikdo nerušil. Z aktovky vyndala aršík se stravenkami. Na konci bylo několik prázdných políček. Jeden lístek opatrně utrhla, pak pastelkou doplnila datum a stravenka byla hotová. Při zběžném pohledu vypadala skoro k nerozeznání od pravé.

Irena byla zaskočená. Vždyť ona za tu stravenku nezaplátla. To je přece krádež! Jana v tu chvíli promluvíla, jako by četla Ireniny myšlenky.

„Prosím tě, jeden oběd, to se vůbec nepozná!“

Jana s Irenou se v jídelně postavily do fronty, která rychle postupovala vpřed. Každý hodil stravenku do misky u pokladny, vzal si porci a šel si sednout ke stolu. Když se Irena blížila k pokladně, cítila, jak jí srdce bije stále hlasitěji. Co když paní pokladní na to přijde, že má falešnou stravenku? To bude ostuda! Ale to už přišla na řadu. Rychle vhodila svou stravenku do misky, vzala si porci a šla si s Janou sednout. Byla ráda, že všechno dobře dopadlo. Přestože byl na oběd špenát, její oblíbené

jídlo, nějak jí nechutnalo. Stále musela myslet na to, že ten oběd vlastně ukradla.

Pak už pospíchala domů. Musí vyhodit jídlo, které jí nachystala maminka, aby se nevyzradilo, co provedla. Na falešnou stravenku nemohla zapomenout. Ani usnout kvůli ní nemohla. Převalovala se na posteli z jednoho boku na druhý, až k ní přišla maminka. Přisedla si na kraj postele, pohladila Irenu po vlasech a tiše řekla:

„Irenko, netrápí tě něco?“ Irena zavrtěla hlavou. Maminka přesto věděla, že něco není v pořádku. Po chvíli začala znovu.

Falešná stravenka

„Copak se ti přihodilo? Pověz mi to, třeba ti nějak pomohu.“

Irena začala vzlykat. S pláčem mamince všechno řekla.

Maminka to tiše vyslechla. Pak jí řekla: „To jsi mě zarmoutila, Irenko. A nejen mě, také Pána Ježíše. Vidím však, že ti to je upřímně líto. Proto ti to Pán Ježíš odpustí. Ale to není jen tak jednoduché. Já ti dám tři koruny a ty půjdeš zítra ten oběd zaplatit.“

Irena byla ráda, že se mohla mamince přiznat. Uklidněná brzy usnula. Ráno, když se probudila, uviděla na stole tři koruny. Dobře věděla, na co je maminka připravila. Po vyučování se vypravila do jídelny. Co má říct? A co jí asi odpoví paní pokladní? Neohlásí třídní učitelce nebo dokonce řediteli, že Irena je podvodnice? Dlouho přešlapovala před vchodem, než se odvažila vstoupit.

Všechno dopadlo lépe, než čekala. Paní pokladní se na ni vůbec nezlobila, dokonce ji ještě pochválila za její poctivost. Jak byla šťastná, že je zase všechno v pořádku a že se zbavila výčitek svědomí! MH

Konference církve adventistů s.d. v ČSSR

22.—25. listopadu 1989 probíhala v Praze celostátní konference církve adventistů s.d. Delegáti zvolili nové vedení církve v čele s br. Karlem Nowakem. Ústředním tajemníkem se stal br. Karel Strouhal, hospodářem bratr Vladimír Adame a dalšími tajemníky bratři Oldřich Sládek, Jaroslav Šlosárek a Jiří Moskala, odpovědností za publikační oddělení a tedy i redakci Znamení doby byl pověřen br. Milan Hlouch.

Probíhaly také konference jednotlivých sdružení. Vedením českého sdružení byl pověřen br. Miroslav Kysilko a jeho spolupracovníky se stali R. Reitz a J. Bajusz. V čele moravskoslezského sdružení zůstává br. Jiří Veselý, který povede sbory spolu s bratřími J. Dymáčkem, V. Vurstem a M. Kašíkem. Ve slovenském sdružení se stal předsedou br. Alois Bárta a spolupracovat s ním budou bratři M. Hreňo, J. Muráň a E. Duda.

Rozšíření spiritismu ve světě

Z církevního tisku se dovídáme o „vyvolávání duší“ zemřelých za pomoci magických prostředků nebo prostřednictvím žen, které jsou sensiblní, tj. schopné upadnout do tzv. transu podobného hypnotickému spánku. Zpráva z jihoamerických zemí a západní Evropy svědčí o tom, že se opět velmi rozšiřuje spiritismus (duchařství), jehož vlna prošla již v druhé polovině 19. století Amerikou a dostala se pak do Evropy. Časem zájem o spiritismus opadl, ale byl opět oživen a má dnes ráz zvláštního náboženství. V Brazílii má svoje organizace, tiskárny, nemocnice, rozhlasové stanice atd. V západní Evropě se šíří též různé pohanské kultury, stoupá počet věštekyní a víra ve stěhování duší převzatá z hinduismu.

Spiritistické jevy zkoumá věda zvaná parapsychologie, nyní spíše „psychotronika“, která má světovou organizaci a pořádá světové kongresy. Z Písma svatého víme, že Pán Bůh si nepřeje, abychom provozovali spiritismus. Křesťan nepotřebuje spiritistické informace o záhrobí, protože věří ve slovo Ježíše Krista: „Já jsem vzkříšen i život. Kdo věří ve mne, i kdyby zemřel, bude žít. A každý, kdo věří ve mne, nezemře na věky.“ (Jan 11, 25-28) Za Ježíše Krista není žádné náhražky. On sám nás varuje, že před jeho druhým příchodem nastane nebezpečné rozšíření spiritismu: „Řekne-li vám někdo: Hle, tu je Kristus nebo tam, nevěřte. Nebo vyvstanou

falešní Kristové a falešní proroci a budou předvádět veliká znamení a zázraky, že by svedli i vyvolené, kdyby to bylo možné. Hle, řekl jsem vám to předem.“ (Mat 24,23-25)

Moskevský církevní věstník

Věstník začalo v několika jazycích vydávat nakladatelství moskevského patriarchátu ruské pravoslavné církve jako měsíčník již před dvěma roky. V souvislosti s obnovou náboženského a církevního života v SSSR vychází nyní již jako týdeník. Zatímco měsíčník byl zaměřen spíše informativně a propagačně, týdeník se má více zabývat vnitrocírkevními problémy v podmínkách přestavby. Věstník má 8 stran běžného novinového formátu.

Číslo 8 z 1. srpna 1989 přináší na titulní straně fotografii kněze, který vykonává pastýřskou péči v jedné z moskevských věznic. Informuje o nových biskupských svěceních — ročníky narození nových biskupů: 1952, 1954 atd. Přináší informace z právě zakončeného jednání ÚV Světové rady církví konaného v červenci v Moskvě. Najdeme zde zajímavé interview se smolenským arcibiskupem Krilem o ekumenické činnosti církve. Neméně zajímavá je i stížnost jednoho biskupa na místní orgány státní správy, brzdící na lokální úrovni přestavbu v církevně-politických vztazích. Mnoho místa je věnováno renovaci klášterů a kostelů, které byly ve velkém počtu vráceny církvi a jsou v dezolátním stavu, například klášter Josefa Volockého v Rjazanské oblasti či chrám ve Smolensku.

Nový církevní časopis v SSSR

Jak se dovídáme, začal v roce 1989 vycházet nový baptistický časopis „Christijanskoje slovo“. Vydavatelé časopis posílají do 4000 sborů. V každém sboru má jeden výtisk viset u informační tabule, aby byl komukoli dostupný. Časopis vychází v nákladu 17 000 výtisků.

Silný růst našich sborů v Africe

Afrika je „klasickým“ kontinentem, kde začínala křesťanská misie. Naše adventistická misie zde začala působit na přelomu století. Angola a Mosambik, které patří k našemu Evroafrickému oddělení Generální konference, zaznamenávají mimořádně silný růst sborů. Rovněž z Etiopie, Keni, Ugandy a Tanzanie dostáváme radostné zprávy o růstu členstva. Počet bratrů a sester vzrostl v posledních letech na více než 725 000. Ve střední a západní Africe je to podobné. Počet pokřtěných dosáhl 700 000. Dnes je v Africe již více než 1,5 miliónů adventistů. Jestliže zůstanou poměry takové, jako dosud, předpokládáme, že do roku 2000 se počet věřících ztrojnásobí.

Rakovina plic je z 90 % zaviněna kouřením

Podle výzkumu v Německé spolkové republice je rakovina plic způsobena hlavně kouřem z cigaret a jiných tabákových výrobků. Podle současného výzkumu je příčinou 90 % tohoto onemocnění. Poukázala na to 32. výroční konference internistů ze Saarbrückenu, především přednáškou plicního lékaře dr. Lorenze. Připomněl skutečnost, že rakovina plic je nejčastějším rakovinovým onemocněním mužů a od roku 1985 je na prvním místě také u žen. Přes pokroky v diagnóze a v terapii rakoviny plic jsou vyhlídky „stále neuspokojivé“. Dodnes je z těchto pacientů schopno operace pouze 25 % a 10 % je „vyléčeno“.

Stotisícové shromáždění v Budapešti

Billy Graham navštívil v červenci roku 1989 Budapešť. Kázal na největším budapešťském sportovním stadionu, který byl přeplněn posluchači. Bylo jich na 100 000. Z jeho kázání vyjímáme:

Jsou dvě cesty: jedna úzká a druhá široká. Ta široká říká, aby ses staral hlavně o sebe, o své potřeby, o dobrou zábavu. Je to cesta, kterou jde většina lidstva do záhuby. Úzká cesta říká: „Budeš se starat o lidi, kteří mají hlad, o lidi, které jsi nikdy neměl rád.“

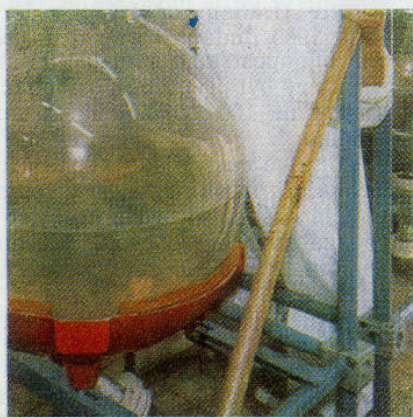
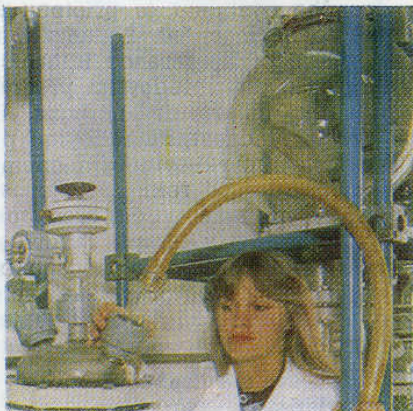
Byl jsem jednou na besedě s vysokoškoly. Zeptali se mě: „Co vás ve vašem životě nejvíc překvapilo?“ Odpověděl jsem: „Krátkost života.“ Život skončí a proti tomu se nedá nic dělat. Kristus však pro naši záchranu udělal všechno. Teď záleží na vás, abyste ho přijali. Pro ty, kdo se rozhodli přijmout Pána Ježíše za svého Spasitele, uvedl Billy Graham čtyři zásady pro nový život:

1. Čtete bibli; začněte od evangelií.
2. Modlete se. (Nemusíte se modlit jako kazatel. Modlete se, jako byste mluvili se svým přítelem.)

3. Nenechávejte si pro sebe to, že jste přijali Pána Ježíše za svého osobního Spasitele. Říkejte to lidem kolem sebe. Pište dopisy.

4. Chodte do sboru mezi věřícími lidmi. Ke konci kázání udělal Billy Graham výzvu, aby ti, kteří chtějí odevzdat svůj život Ježíši Kristu, přišli na trávník stadionu. Přišlo jich 27 000.

Na stadion přijela ve svém invalidním vozíčku i známá Joni Earecksonová-Tadaová. Přestože je její tělo ochrnuté, tvář jí září radostí. Pozdravila se nejprve s maďarskými invalidy a pak mluvila o své bolestné zkušenosti života. Podala svědectví, že všechno převažuje radost z toho, že našla plný život v Bohu. Hovořila jednoduše a posluchači byli podmaněni její upřímností.

Ziješ uprostřed lidí, a přece býváš sám. Snad máš úspěch, anebo si zase připadáš nedůležitý či zbytečný. Jsou však chvíle, kdy jsi sám a nevíš, pro co žít, přemýšlíš, jak dál.

Snad se i tebe dotýkají nepříjemné důsledky moderního stylu života. Všudypřítomný svět techniky a vynálezů (se spoustou tlačítek a páček) přinesl sice mnoho dobrého, ale některé vymoženosti ve svých důsledcích v člověku prohlubují pocit odcizení, opuštěnosti a sklíčenosti. Zmanipulovaný, nesvobodný člověk nedokáže překročit hranice, které ho svazují. Lidé už většinou neumějí myslet jinak než v kategoriích, které je naučila televize (laciného či povrchního řešení problémů a důrazu na rozhodující podíl zábavy v životě člověka) či spotřebitelského přístupu ke světu (hlavně mít čím dál víc). A tak člověk vlastně ani neví, kam se napřít. Jediný, kdo opravdu může ukázat směr, cíl a smysl života, kdo může pomoci, abys byl sám sebou, je Ježíš Kristus. Bez něj bude člověk vždycky pouhou noulou. A ta, ať je malá nebo velká, sama o sobě nic není. Když však uděláš Krista jedničkou svého života, umocníš svůj život.

Kristus je lékem, silou, pomocí. Teprve když s ním začneš žít svůj život, poznáš, co všechno ti může dát a jak může být člověk šťastný. On chce, abys našel, co jsi ztratil — vědomí vlastní hodnoty, vědomí, že jsi svobodná, jedinečná bytost. On přišel, aby tě našel, aby ti řekl, že v něm tvá zlá minulost neplatí a abys právě v něm objevil svou jedinečnou hodnotu, svou velkou možnost pro budoucnost. On je řešením tvého problému, který se jmenuje moderní svět. V něm objevíš nový rozměr svého života. On je pravda,

